Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. gruodžio 16 d.*

Turinys

Teisinis pagrindas 12

Protokolas Nr. 14 12

ESM sutartis 12

1997 m. gruodžio 13 d. Europos Vadovų Tarybos rezoliucija 14

Sprendimas 2013/236 14

2013 m. kovo 25 d. Euro grupės deklaracija 14

Kipro teisė 15

Ginčo aplinkybės 16

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiami sprendimai 18

Procesas ir šalių reikalavimai Teisingumo Teisme 18

Bylos C-597/18 P ir C-598/18 P 19

Bylos C-603/18 P ir C-604/18 P 19

Dėl prašymo atnaujinti žodinę proceso dalį 20

Dėl Tarybos apeliacinių skundų bylose C-597/18 P ir C-598/18 P 21

Šalių argumentai 21

Teisingumo Teismo vertinimas 22

Dėl Tarybos priešpriešinių apeliacinių skundų bylose C-603/18 P ir C-604/18 P 25

Šalių argumentai 25

* Proceso kalba: anglų.

Teisingumo Teismo vertinimas 26

Dėl ieškovų pirmojoje instancijoje pateiktų apeliacinių skundų bylose C-603/18 P ir C-604/18 P 28

Dėl pirmojo pagrindo 28

Šalių argumentai 28

Teisingumo Teismo vertinimas 28

Dėl antrojo–ketvirtojo pagrindų 28

Šalių argumentai 28

Teisingumo Teismo vertinimas 29

Dėl penktojo pagrindo 30

Šalių argumentai 30

Teisingumo Teismo vertinimas 31

Dėl šeštojo pagrindo 32

Šalių argumentai 32

Teisingumo Teismo vertinimas 33

Dėl septintojo pagrindo 35

Šalių argumentai 35

Teisingumo Teismo vertinimas 36

Dėl aštuntojo pagrindo 37

Šalių argumentai 37

Teisingumo Teismo vertinimas 38

Dėl ieškinio Bendrajame Teisme 40

Dėl bylinėjimosi išlaidų 41

„Apeliacinis skundas – Ekonominė ir pinigų politika – Paramos stabilumui Kipro Respublikoje programa – Kipro skolos restruktūrizavimas – Europos Centrinio Banko (ECB) valdančiosios tarybos sprendimas dėl skubios paramos likvidumui padidinti gavus Kipro Respublikos centrinio banko prašymą – 2013 m. kovo 25 d., balandžio 12 d., gegužės 13 d. ir rugsėjo 13 d. Euro grupės deklaracijos – Sprendimas 2013/236/ES – Kipro Respublikos ir Europos stabilumo mechanizmo (ESM) sudarytas Susitarimo memorandumas dėl specialių ekonominės politikos sąlygų – Nuosavybės teisė – Teisėtų lūkesčių apsaugos principas – Vienodas vertinimas – Europos Sąjungos deliktinė atsakomybė“

Sujungtose bylose C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P ir C-604/18 P

dėl 2018 m. rugsėjo 21 d. (bylos C-597/18 P ir C-598/18 P) ir 2018 m. rugsėjo 24 d. (bylos C-603/18 P ir C-604/18 P) pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateiktų keturių apeliacinių skundų

Europos Sąjungos Taryba, atstovaujama A. de Gregorio Merino, I. Gurov ir E. Chatziioakeimidou,

apeliantė (C-597/18 P),

palaikoma:

Suomijos Respublikos, atstovaujamos S. Hartikainen ir J. Heliskoski,

įstojusios į apeliacinį procesą šalies (C-597/18 P),

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Dr. **K. Chrysostomides & Co. LLC**, įsteigtai Nikosijoje (Kipras),

Agroton plc, įsteigtai Nikosijoje,

Joanna Andreou, gyvenančiai Kato Pyrgos (Kipras),

Kyriaki Andreou, gyvenančiai Kato Pyrgos,

Bundeena Holding plc, įsteigtai Nikosijoje,

Henrietta Jindra Burton, gyvenančiai Londone (Jungtinė Karalystė),

C & O Service & Investment Ltd, įsteigtai Nikosijoje,

C. G. Christofides Industrial Ltd, įsteigtai Nikosijoje,

Phidias Christodoulou, gyvenančiam Nikosijoje,

Georgia Phanou-Christodoulou, gyvenančiai Nikosijoje,

Christakis Christofides, atstovaujamam savo testamento vykdytojo,

Theano Chrysafi, gyvenančiam Nikosijoje,

Andreas Chrysafis, gyvenančiai Nikosijoje,

Dionysios Chrysostomides, gyvenančiam Nikosijoje,

Eleni K. Chrysostomides, gyvenančiai Nikosijoje,

Eleni D. Chrysostomides, gyvenančiai Nikosijoje,

D & C Construction and Development Ltd, įsteigtai Nikosijoje,

Chrystalla Dekatris, gyvenančiai Nikosijoje,

Constantinos Dekatris, gyvenančiam Nikosijoje,

Dr. **K. Chrysostomides and Co**., įsteigtai Nikosijoje,

Emily Dragoumi, gyvenančiai Nikosijoje,

Parthenopi Dragoumi, gyvenančiai Nikosijoje,

James Droushiotis, gyvenančiam Nikosijoje,

Eastvale Finance Ltd, įsteigtai Nikosijoje,

Nicos Eliades, gyvenančiam Nikosijoje,

Tereza Eliades, gyvenančiai Nikosijoje,

Goodway Alliance Ltd, įsteigtai Nikosijoje,

Christos Hadjimarkos, gyvenančiam Johanesburge (Pietų Afrika),

Johnson Cyprus Employees Provident Fund, įsteigtam Nikosijoje,

Kalia Georgiou LLC, įsteigtai Limasolyje (Kipras),

Komposit Ltd, įsteigtai Tortoloje (Didžiosios Britanijos Mergelių Salos),

Platon M. Kyriakides, gyvenančiam Nikosijoje,

L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, įsteigtai Nikosijoje,

Lois Builders Ltd, įsteigtai Nikosijoje,

Athena Mavronicola-Droushiotis, gyvenančiai Nikosijoje,

Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, įsteigtai Nikosijoje,

Neita International Inc., įsteigtai Mahé (Seišeliai),

Sophia Nicolatos, gyvenančiai Limasolyje,

Paris & Barcelona Ltd, įsteigtai Tortoloje,

Louiza Patsiou, gyvenančiai Larnakoje (Kipras),

Probus Mare Marine Ltd, įsteigtai Nikosijoje,

Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, įsteigtam Nikosijoje,

R.A.M. Oil Cyprus Ltd, įsteigtai Nikosijoje,

Steelway Alliance Ltd, įsteigtai Honkonge (Kinija),

Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, įsteigtai Nikosijoje,

T**he Cyprus Phassouri Estates Ltd**, įsteigtai Limasolyje,

The Prnses Ltd, įsteigtai Nikosijoje,

Christos Tsimon, gyvenančiam Nikosijoje,

Nafsika Tsimon, gyvenančiai Nikosijoje,

Unienergy Holdings Ltd, įsteigtai Nikosijoje,

Julia Justine Jane Woods, gyvenančiai Pafose (Kipras),

atstovaujamiems baristerio P. Tridimas,

ieškovams pirmojoje instancijoje (C-597/18 P),

Europos Sąjungai, atstovaujamai Europos Komisijos,

Europos Komisijai, atstovaujamai L. Flynn, J.-P. Keppenne ir T. Maxian Rusche,

Europos Centriniam Bankui (ECB), iš pradžių atstovaujamam M. O. Szablewska ir K. Laurinavičiaus, padedamų *Rechtsanwalt* H.-G. Kamann, vėliau K. Laurinavičiaus, G. Várhelyi ir O. Heinz, padedamų *Rechstanwalt* H.-G. Kamann,

Euro grupei, atstovaujamai Europos Sąjungos Tarybos,

atsakovams pirmojoje instancijoje (C-597/18 P),

Europos Sąjungos Taryba, atstovaujama A. de Gregorio Merino, I. Gurov ir E. Chatziioakeimidou,

apeliantė (C-598/18 P),

palaikoma:

Suomijos Respublikos, atstovaujamos S. Hartikainen ir J. Heliskoski,

įstojusios į apeliacinį procesą šalies (C-598/18 P),

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Eleni Pavlikka Bourdouvali, gyvenančiai Meneou,

Georgios Bourdouvalis, gyvenančiam Meneou,

Nikolina Bourdouvali, gyvenančiai Meneou,

Coal Energy Trading Ltd, įsteigtai Road Town (Didžiosios Britanijos Mergelių Salos),

Christos Christofi, gyvenančiam Larnakoje,

Elisavet Christofi, gyvenančiai Larnakoje,

Athanasia Chrysostomou, gyvenančiai Pafose,

Sofoklis Chrysostomou, gyvenančiam Pafose,

Clearlining Ltd, įsteigtai Road Town,

Alan Dimant, gyvenančiam Herzelia (Izraelis),

Dodoni Ependyseis Chartofylakou Dimosia Etaireia Ltd, įsteigtai Nikosijoje,

Dtek Holdings Ltd, įsteigtai Nikosijoje,

Dtek Trading Ltd, įsteigtai Nikosijoje,

Elma Holdings pcl, įsteigtai Nikosijoje,

Elma Properties & Investments pcl, įsteigtai Nikosijoje,

Agrippinoulla Fragkoudi, gyvenančiai Nikosijoje,

Dimitrios Fragkoudis, gyvenančiam Nikosijoje,

Frontal Investments Ltd, įsteigtai Limasolyje,

Costas Gavrielides, gyvenančiam Mammari (Kipras),

Eleni Harou, gyvenančiai Nea Penteli (Graikija),

Theodora Hasapopoullou, gyvenančiai Nikosijoje,

Gladys Iasonos, gyvenančiai Larnakoje,

Georgios Iasonos, gyvenančiam Larnakoje,

Jupiter Portfolio Investments pcl, įsteigtai Nikosijoje,

George Karkousi, gyvenančiam Canterbury (Australija),

Lend & Seaserve Ltd, įsteigtai Road Town,

Liberty Life Insurance pcl, įsteigtai Nikosijoje,

Michail P. Michailidis Ltd, įsteigtai Nikosijoje,

Michalakis Michaelides, gyvenančiam Nikosijoje,

Rena Michael Michaelidou, gyvenančiai Nikosijoje,

Akis Micromatis, gyvenančiam Nikosijoje,

Erginos Micromatis, gyvenančiam Nikosijoje,

Harinos Micromatis, gyvenančiam Nikosijoje,

Alvinos Micromatis, gyvenančiam Nikosijoje,

Plotinos Micromatis, gyvenančiam Nikosijoje,

Nertera Investments Ltd, įsteigtai Nikosijoje,

Andros Nicolaides, gyvenančiam Nikosijoje,

Melina Nicolaides, gyvenančiai Nikosijoje,

Ero Nicolaidou, gyvenančiam Nikosijoje,

Aris Panagiotopoulos, gyvenančiam Nea Penteli,

Nikolitsa Panagiotopoulou, gyvenančiai Nea Penteli,

Lambros Panayiotides, gyvenančiam Nikosijoje,

Ersi Papaefthymiou, gyvenančiai Larnakoje,

Kostas Papaefthymiou, gyvenančiam Larnakoje,

Restful Time Co., įsteigtai Vilmingtone (Jungtinės Valstijos),

Alexandros Rodopoulos, gyvenančiam Atėnuose (Graikija),

Seatec Marine Services Ltd, įsteigtai Limasolyje,

Sofoklis Chrisostomou & Yioí Ltd, įsteigtai Pafose,

Marinos C. Soteriou, gyvenančiam Nikosijoje,

Sparotin Ltd, įsteigtai Nikosijoje,

Miranda Tanou, gyvenančiai Nikosijoje,

Myria Tanou, gyvenančiai Nikosijoje,

atstovaujamiems baristerio P. Tridimas ir *dikigoros* K. Chrysostomides,

ieškovams pirmojoje instancijoje (C-598/18 P),

Europos Sąjungai, atstovaujamai Europos Komisijos,

Europos Komisijai, atstovaujamai L. Flynn, J.-P. Keppenne ir T. Maxian Rusche,

Europos Centriniam Bankui (ECB), atstovaujamam M. O. Szablewska ir K. Laurinavičiaus, padedamų *Rechtsanwalt* H.-G. Kamann,

Euro grupės, atstovaujamos Europos Sąjungos Tarybos,

atsakovams pirmojoje instancijoje (C-598/18 P),

Dr. **K. Chrysostomides & Co. LLC**, įsteigta Nikosijoje,

Agroton plc, įsteigta Nikosijoje,

Joanna Andreou, gyvenanti Kato Pyrgos,

Kyriaki Andreou, gyvenanti Kato Pyrgos,

Henrietta Jindra Burton, gyvenanti Londone,

C & O Service & Investment Ltd, įsteigta Nikosijoje,

C. G. Christofides Industrial Ltd, įsteigta Nikosijoje,

Christakis Christofides, atstovaujamas savo testamento vykdytojo,

Theano Chrysafi, gyvenantis Nikosijoje,

Andreas Chrysafis, gyvenanti Nikosijoje,

Dionysios Chrysostomides, gyvenantis Nikosijoje,

Eleni K. Chrysostomides, gyvenanti Nikosijoje,

Eleni D. Chrysostomides, gyvenanti Nikosijoje,

D & C Construction and Development Ltd, įsteigta Nikosijoje,

Chrystalla Dekatris, gyvenanti Nikosijoje,

Constantinos Dekatris, gyvenantis Nikosijoje,

Dr. **K. Chrysostomides and Co.**, įsteigta Nikosijoje,

Emily Dragoumi, gyvenanti Nikosijoje,

Parthenopi Dragoumi, gyvenanti Nikosijoje,

Eastvale Finance Ltd, įsteigta Nikosijoje,

Nicos Eliades, gyvenantis Nikosijoje,

Tereza Eliades, gyvenanti Nikosijoje,

Goodway Alliance Ltd, įsteigta Honkonge,

Christos Hadjimarkos, gyvenantis Johanesburge,

Johnson Cyprus Employees Provident Fund, įsteigtas Nikosijoje,

L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, įsteigta Nikosijoje,

Lois Builders Ltd, įsteigta Nikosijoje,

Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, įsteigta Nikosijoje,

Neita International, Inc., įsteigta Mahé,

Paris & Barcelona Ltd, įsteigta Tortoloje,

Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, įsteigtas Nikosijoje,

R.A.M. Oil Cyprus Ltd, įsteigta Nikosijoje,

Steelway Alliance Ltd, įsteigta Honkonge,

Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, įsteigta Nikosijoje,

The Cyprus Phassouri Estates Ltd, įsteigta Limasolyje,

Christos Tsimon, gyvenantis Nikosijoje,

Nafsika Tsimon, gyvenanti Nikosijoje,

Julia Justine Jane Woods, gyvenanti Pafose,

atstovaujami baristerio P. Tridimas (C-603/18 P),

ir

Eleni Pavlikka Bourdouvali, gyvenanti Meneou,

Georgios Bourdouvalis, gyvenantis Meneou,

Nikolina Bourdouvali, gyvenanti Meneou,

Christos Christofi, gyvenantis Larnakoje,

Elisavet Christofi, gyvenanti Larnakoje,

Clearlining Ltd, įsteigta Road Town,

Dtek Holding Ltd, įsteigta Nikosijoje,

Dtek Trading Ltd, įsteigta Nikosijoje,

Agrippinoulla Fragkoudi, gyvenanti Nikosijoje,

Dimitrios Fragkoudis, gyvenantis Nikosijoje,

Frontal Investments Ltd, įsteigta Limasolyje,

Costas Gavrielides, gyvenantis Mammari,

Eleni Harou, gyvenanti Nea Penteli,

Theodora Hasapopoullou, gyvenanti Nikosijoje,

Gladys Iasonos, gyvenanti Larnakoje,

Georgios Iasonos, gyvenantis Larnakoje,

George Karkousi, gyvenantis Canterbury,

Lend & Seaserve Ltd, įsteigta Road Town,

Michail P. Michailidis Ltd, įsteigta Nikosijoje,

Michalakis Michaelides, gyvenantis Nikosijoje,

Rena Michael Michaelidou, gyvenanti Nikosijoje,

Andros Nicolaides, gyvenantis Nikosijoje,

Melina Nicolaides, gyvenanti Nikosijoje,

Ero Nicolaidou, gyvenantis Nikosijoje,

Aris Panagiotopoulos, gyvenantis Nea Penteli,

Nikolitsa Panagiotopoulou, gyvenanti Nea Penteli,

Alexandros Rodopoulos, gyvenantis Atėnuose,

Seatec Marine Services Ltd, įsteigta Limasolyje,

Marinos C. Soteriou, gyvenantis Nikosijoje,

atstovaujami baristerio P. Tridimas ir *dikigoros* K. Chrysostomides (C-604/18 P),

apeliantai,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Europos Sąjungai, atstovaujamai Europos Komisijos,

Europos Sąjungos Tarybai, atstovaujamai E. Chatziioakeimidou, A. de Gregorio Merino ir I. Gurov,

Europos Komisijai, atstovaujamai L. Flynn, J.-P. Keppenne ir T. Maxian Rusche,

Europos Centriniam Bankui (ECB), atstovaujamam M. O. Szablewska, K. Laurinavičiaus, padedamų *Rechtsanwalt* H.-G. Kamann,

Euro grupei, atstovaujamai Europos Sąjungos Tarybos,

atsakovams pirmojoje instancijoje (C-603/18 P ir C-604/18 P),

Suomijos Respublikai, atstovaujamai S. Hartikainen ir J. Heliskoski,

įstojusiai į apeliacinį procesą šaliai, palaikančiai Europos Sąjungos Tarybą (C-603/18 P ir C-604/18 P),

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta, kolegijų pirmininkai A. Arabadjiev (pranešėjas), A. Prechal, M. Vilaras, M. Ilešič, L. Bay Larsen ir A. Kumin, teisėjai E. Juhász, S. Rodin, F. Biltgen, I. Jarukaitis ir N. Jääskinen,

generalinis advokatas G. Pitruzzella,

posėdžio sekretorius M. Longar, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2020 m. vasario 25 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2020 m. gegužės 28 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Apeliaciniais skundais bylose C-597/18 P ir C-598/18 P Europos Sąjungos Taryba prašo panaikinti 2018 m. liepos 13 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimus *K. Chrysostomides & Co. ir kt. / Taryba ir kt.* (T-680/13, EU:T:2018:486; toliau – pirmasis skundžiamas sprendimas) ir *Bourdouvali ir kt. / Taryba ir kt.* (T-786/14, nepaskelbtas Rink., EU:T:2018:487; toliau – antrasis skundžiamas sprendimas) tiek, kiek jais buvo atmesti jos pateikti nepriimtinumu grindžiami prieštaravimai, kiek jie susiję su ieškovų pirmojoje instancijoje bylose C-597/18 P ir C-598/18 P ieškiniais euro grupei.

2 Apeliaciniais skundais dr. *K. Chrysostomides & Co. LLC*, *Agroton plc*, Joanna ir Kyriaki Andreou, Henrietta Jindra Burton, *C & O Service & Investment Ltd*, *C. G. Christofides Industrial Ltd*, Christakis Christofides, Theano Chrysafi, Andreas Chrysafis, Dionysios Chrysostomides, Eleni K. ir Eleni D. Chrysostomides, *D & C Construction and Development Ltd*, Chrystalla Dekatris, Constantinos Dekatris, dr. *K. Chrysostomides and Co.*, Emily Dragoumi, Parthenopi Dragoumi, *Eastvale Finance Ltd*, Nicos Eliades, Tereza Eliades, *Goodway Alliance Ltd*, Christos Hadjimarkos, *Johnson Cyprus Employees Provident Fund*, *L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd*, *Lois Builders Ltd*, *Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd*, *Neita International Inc.*, *Paris & Barcelona Ltd*, *Provident Fund of the Employees of Osel Ltd*, *R.A.M. Oil Cyprus Ltd*, *Steelway Alliance Ltd*, *Tameio Pronoias Prosopikou Genikon*, *The Cyprus Phassouri Estates Ltd*, Christos Tsimon, Nafsika Tsimon ir Julia Justine Jane Woods, apeliantai byloje C-603/18 P, taip pat Eleni Pavlikka Bourdouvali, Georgios Bourdouvalis, Nikolina Bourdouvali, Christos Christofi, Elisavet Christofi, *Clearlining Ltd*, *Dtek Holding Ltd*, *Dtek Trading Ltd*, Agrippinoulla Fragkoudi, Dimitrios Fragkoudis, *Frontal Investments Ltd*, Costas Gavrielides, Eleni Harou, Theodora Hasapopoullou, Gladys Iasonos, Georgios Iasonos, George Karkousi, *Lend & Seaserve Ltd*, *Michail P. Michailidis Ltd*, Michalakis Michaelides, Rena Michael Michaelidou, Andros Nicolaides, Melina Nicolaides, Ero Nicolaidou, Aris Panagiotopoulos, Nikolitsa Panagiotopoulou, Alexandros Rodopoulos, *Seatec Marine Services Ltd* ir Marinos C. Soteriou, apeliantai byloje C-604/18 P (toliau kartu – ieškovai pirmojoje instancijoje), prašo panaikinti atitinkamai pirmąjį ir antrąjį skundžiamus sprendimus.

3 Priešpriešiniais apeliaciniais skundais bylose C-603/18 P ir C-604/18 P Taryba prašo panaikinti skundžiamų sprendimų dalis, kuriose Bendrasis Teismas atmetė jos nepriimtinumu grindžiamus prieštaravimus tiek, kiek jie susiję su ieškovų pirmojoje instancijoje ieškiniais dėl 2013 m. balandžio 25 d. Tarybos sprendimo 2013/236/ES, skirto Kiprui, dėl specialiųjų priemonių finansiniam stabilumui ir tvariam augimui atkurti (OL L 141, 2013, p. 32), 2 straipsnio 6 dalies b punkto.

Teisinis pagrindas

Protokolas Nr. 14

4 Protokolo (Nr. 14) dėl euro grupės, pridėto prie ES sutarties ir SESV (toliau – Protokolas Nr. 14), 1 straipsnis suformuluotas taip:

„Valstybių narių, kurių valiuta yra euro, ministrai susitinka neformaliai. Tokie susitikimai rengiami prireikus aptarti klausimus, susijusius su konkrečiais įsipareigojimais, kuriuos jie kartu prisiima bendros valiutos atžvilgiu. Susitikimuose dalyvauja [Europos] Komisija. Tokiuose susitikimuose, kuriuos rengia ministrų, atsakingų už valstybių narių, kurių valiuta yra euro, finansų sritį, atstovai ir Komisijos atstovai, kviečiamas dalyvauti Europos centrinis bankas [(ECB)]."

5 Šio protokolo 2 straipsnyje numatyta:

„Valstybių narių, kurių valiuta yra euro, ministrai balsų dauguma renka pirmininką dvejų su puse metų kadencijai."

ESM sutartis

6 2012 m. vasario 2 d. Briuselyje Belgijos Karalystė, Vokietijos Federacinė Respublika, Estijos Respublika, Airija, Graikijos Respublika, Ispanijos Karalystė, Prancūzijos Respublika, Italijos Respublika, Kipro Respublika, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė, Maltos Respublika, Nyderlandų Karalystė, Austrijos Respublika, Portugalijos Respublika, Slovėnijos Respublika, Slovakijos Respublika ir Suomijos Respublika sudarė Europos stabilumo mechanizmo steigimo sutartį (toliau – ESM sutartis). Ši sutartis įsigaliojo 2012 m. rugsėjo 27 d.

7 ESM sutarties 1 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„2010 m. gruodžio 17 d. Europos Vadovų Taryba susitarė, kad euro zonos valstybėms narėms būtina įsteigti nuolatinį stabilumo mechanizmą. Šis Europos stabilumo mechanizmas [ESM] perims šiuo metu veikiančio Europos finansinio stabilumo fondo (toliau – EFSF) ir Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonės (toliau – EFSM) vykdomas užduotis prireikus teikti finansinę paramą euro zonos valstybėms narėms."

8 Pagal šios sutarties 1 ir 2 straipsnius bei 32 straipsnio 2 dalį susitariančiosios šalys, t. y. valstybės narės, kurių valiuta yra euras, kartu įsteigia tarptautinę finansų instituciją – Europos stabilumo mechanizmą (ESM).

9 Minėtos sutarties 3 straipsnyje nustatyta:

„ESM tikslas yra sutelkti lėšas ir teikti paramą stabilumui taikant griežtas pasirinktą finansinės paramos priemonę atitinkančias sąlygas ESM narių, kurios turi didelių finansinių problemų arba kurioms kyla tokių problemų pavojus, naudai, jei ji būtų būtina visos euro zonos ir jos valstybių narių finansiniam stabilumui apsaugoti. Šiuo tikslu ESM turi teisę rinkti lėšas išleidžiant finansines priemones arba sudarant finansines ar kitokias sutartis ar susitarimus su ESM narėmis, finansų institucijomis ar kitomis trečiosiomis šalimis."

10 Tos pačios sutarties 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„ESM turi Valdytojų tarybą ir Direktorių valdybą, vykdomąjį direktorių ir kitą paskirtą būtiną personalą."

11 ESM sutarties 5 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad „[u]ž ekonomiką ir pinigų politiką atsakingas <…> Komisijos narys ir ECB pirmininkas bei euro grupės pirmininkas (jei jis (ar ji) nėra Valdytojų tarybos pirmininkas arba valdytojas) gali stebėtojo teisėmis dalyvauti [ESM] [v]aldytojų tarybos posėdžiuose“.

12 Šios sutarties 12 straipsnyje apibrėžti principai, taikomi paramai stabilumui, o jo 1 dalyje numatyta:

„Jei tai būtina visos euro zonos ir jos valstybių narių finansiniam stabilumui apsaugoti, ESM gali savo narei teikti paramą stabilumui, nustačiusi griežtas pasirinktą finansinės pagalbos priemonę atitinkančias sąlygas. Tokios sąlygos gali apimti įvairius reikalavimus pradedant makroekonominio koregavimo programos įgyvendinimu ir baigiant įpareigojimu nuolat laikytis iš anksto nustatytų tinkamumo sąlygų.“

13 Paramos stabilumui teikimo ESM narei procedūra apibrėžta ESM sutarties 13 straipsnyje:

„1. ESM narė gali pateikti Valdytojų tarybos pirmininkui prašymą skirti paramą stabilumui. Tokiame prašyme nurodoma finansinės paramos priemonė ar priemonės, kurias prašoma apsvarstyti. <…>

2. Remdamasi ESM narės prašymu ir 1 dalyje nurodytu vertinimu Valdytojų taryba gali nuspręsti skirti konkrečiai ESM narei paramą stabilumui finansinės paramos priemonės forma.

3. Jei priimamas 2 dalyje nurodytas sprendimas, Valdytojų taryba paveda [Komisijai], ECB ir, jei įmanoma, [Tarptautiniam valiutos fondui (TVF)] vesti derybas su konkrečia ESM nare dėl susitarimo memorandumo, kuriame būtų nustatytos finansinės paramos priemonės taikymo sąlygos, sudarymo. Susitarimo memorandume nurodomas trūkumų, kurie būtų šalinami, pavojingumas ir pasirinkta finansinės paramos priemonė. Kartu ESM vykdomasis direktorius rengia pasiūlymą dėl susitarimo dėl finansinės pagalbos programos, kuriame nustatomi finansiniai terminai ir sąlygos bei išdėstomos siūlomos priemonės ir kuris bus perduodamas tvirtinti Valdytojų tarybai.

Susitarimo memorandumas visapusiškai atitinka SESV nustatytas ekonominės politikos koordinavimo priemones, visų pirma visus Europos Sąjungos teisės aktus, taip pat konkrečiai ESM narei skirtas nuomones, įspėjimus, rekomendacijas ar sprendimus.

4. Kai laikomasi 3 dalyje nurodytų sąlygų ir Valdytojų tarybai pritarus, susitarimo memorandumą ESM vardu pasirašo [Komisija].

5. Direktorių valdyba tvirtina susitarimą dėl finansinės pagalbos programos, kuriame išsamiai aprašomi planuojamos skirti paramos stabilumui finansiniai aspektai ir, jei tinka, pirmos paramos dalies išmokėjimas.

<…>

7. [Komisijai], ECB ir, jei įmanoma, TVF, pavedama stebėti, ar laikomasi finansinės paramos priemonei nustatytų sąlygų.“

1997 m. gruodžio 13 d. Europos Vadovų Tarybos rezoliucija

14 1997 m. gruodžio 13 d. Europos Vadovų Tarybos rezoliucijos dėl ekonominės politikos koordinavimo per trečiąjį Ekonominės ir pinigų sąjungos etapą ir dėl EB sutarties 109 ir 109B straipsnių (OL C 35, 1998, p. 1; toliau – 1997 m. gruodžio 13 d. Europos Vadovų Tarybos rezoliucija) 6 punkte, be kita ko, numatyta:

„Valstybių narių, kurių valiuta euro, ministrai gali susitikti neformaliai aptarti klausimų, susijusių su konkrečiais įsipareigojimais, kuriuos jie prisiima dėl bendros valiutos. Komisija ir, jei reikia, [ECB] kviečiami dalyvauti susitikimuose.“

Sprendimas 2013/236

15 Sprendimo 2013/236 2 straipsnio 6 dalies b punkte numatyta:

„Siekdamas atkurti savo finansų sektoriaus patikimumą, Kipras toliau iš esmės reformuoja ir restruktūrizuoja bankų sektorių ir stiprina gyvybingus bankus – atkuria jų kapitalą, sprendžia jų likvidumo problemas ir stiprina jų priežiūrą. Programoje numatomos šios priemonės ir rezultatai:

<…>

b) nustatyti nepriklausomą [*Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia LTD*] ir [*Cyprus Popular Bank Public Co. LTD*] turto vertinimą ir [*Cyprus Popular Bank Public Co*.] operacijas skubiai integruoti į [*Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia*] operacijas. Vertinimas atliekamas skubiai, kad būtų galima užbaigti indėlių konvertavimą į nuosavybę [akcijas] [*Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia*];

<…>“

2013 m. kovo 25 d. Euro grupės deklaracija

16 2013 m. kovo 25 d. deklaracijoje euro grupė nurodė, kad su Kipro institucijomis pasiekė susitarimą dėl esminių būsimos makroekonominio koregavimo programos (ją remia visos valstybės narės, kurių valiuta yra euras, Komisija, ECB ir TVF) (toliau – 2013 m. kovo 25 d. Euro grupės deklaracija) nuostatų.

17 Šioje deklaracijoje, be kita ko, pažymima:

„Euro grupė palankiai vertina priede nurodytus planus restruktūrizuoti finansų sektorių. Remiantis šiomis priemonėmis, bus galima atkurti finansų sektoriaus gyvybingumą. Visų pirma taikant jas pagal Sąjungos teisės principus bus apsaugoti visi mažesni nei 100 000 EUR indėliai.

Programoje bus nurodytas metodas, turintis lemiamos reikšmės siekiant išspręsti finansų sektoriaus disbalanso problemą. Finansų sektorius bus tinkamai sumažintas. <…>

Euro grupė primygtinai ragina nedelsiant įgyvendinti [Kipro Respublikos] ir [Graikijos Respublikos] susitarimą dėl Kipro bankų filialų Graikijoje, kurį taikant būtų apsaugotas ir Graikijos, ir Kipro bankų sistemų stabilumas.“

18 Šios deklaracijos priedas suformuluotas taip:

„Po to, kai [Kipro Respublikos] institucijos pateikė politinius projektus, kuriuos iš esmės palankiai įvertino euro grupė, susitarta:

1. Dalyvaujant visiems akcininkams, obligacijų turėtojams ir neapdraustiems indėlininkams, [*Cyprus Popular Bank Public Co*] yra nedelsiant išformuojamas, pagal naujai priimtą bankų pertvarkymo pagrindą įgyvendinant Kipro centrinio banko vykdomą pertvarkymą.

   [*Cyprus Popular Bank Public Co*] suskaidomas į bankrutavusią struktūrą ir sanuotą banką. Bankrutavusi struktūra turi laipsniškai išnykti.

3. Sanuotas bankas integruojamas į [*Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia*] pertvarkant bankus ir pasikonsultavus su [*Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia*] ir [*Cyprus Popular Bank Public Co*] valdybomis. Jo įnašas – 9 mlrd. EUR siekianti [skubi parama likvidumui padidinti]. Tik neapdrausti [*Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia*] indėliai paliekami įšaldyti, kol bus atliktas rekapitalizavimas, ir paskui jiems galės būti taikomos tinkamos sąlygos.

4. ECB valdytojų taryba įnašus [*Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia*] likvidumui padidinti atlieka laikydamasi taikytinų taisyklių.

5. [*Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia*] rekapitalizuojamas konvertuojant neapdraustus indėlius į nuosavas lėšas, dalyvaujant visiems akcininkams ir obligacijų turėtojams.

6. Konvertuojama taip, kad programos pabaigoje būtų apsaugota 9 % kapitalo dalis.

7. Visiems apdraustų indėlių turėtojams visuose bankuose suteikiama visiška apsauga pagal atitinkamus [Sąjungos] teisės aktus.

8. Programos paketas (iki 10 milijardų eurų) nenaudojamas rekapitalizuojant [*Cyprus Popular Bank Public Co*] arba [*Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia*].“

Kipro teisė

19 Pagal 2013 m. kovo 22 d. *O peri exiyiansis pistotikon kai allon idrimaton nomos (N. 17(I)/2013)* (Kredito ir kitų įstaigų pertvarkymo įstatymas (Nr. 17(I)2013; EE, I (I) priedas, Nr. 4379, 2013 3 22, p. 117, toliau – 2013 m. kovo 22 d. įstatymas) 3 punkto 1 papunktį ir 5 punkto 1 papunktį Kipro centriniam bankui (toliau – KCB) pavesta kartu su Finansų ministerija (Kipras) pertvarkyti įstaigas, kurioms taikomas minėtas įstatymas. Dėl to, pirma, 2013 m. kovo 22 d. įstatymo 12 punkto 1 papunktyje numatyta, kad KCB, priimdamas dekretą, gali restruktūrizuoti įstaigos, kuriai taikoma pertvarkymo procedūra, skolas ir įsipareigojimus, įskaitant esamų ar būsimų bet kokios rūšies reikalavimų tai įstaigai pagrindinės sumos ar jos likučio sumažinimą, pakeitimą, tokių reikalavimų vykdymo termino atidėjimą ar novacijos jiems taikymą arba atlikdamas skolos vertybinių popierių konvertavimą į nuosavą kapitalą. Antra, šiame punkte numatyta, kad „apdraustiesiems indėliams“, kaip jie suprantami pagal 2013 m. kovo 22 d. įstatymo 2 punkto penktą pastraipą, šios priemonės netaikomos. Šalys sutaria, kad tai yra mažesni nei 100 000 EUR indėliai.

20 2013 m. kovo 26 d. *Kanonistiki Dioikitiki Praxi 96/2013, peri tis polisis ergasion ton en elladi ergasion tis Trapezas Kyprou Dimosias Etaireias LTD* (Dekretas 96/2013 dėl tam tikrų *Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia LTD* sandorių pardavimo Graikijoje (EE, III (I) priedas, Nr. 4640, 2013 3 26, p. 745, toliau – Dekretas Nr. 96) ir 2013 m. kovo 26 d. *Kanonistiki Dioikitiki Praxi 97/2013, peri tis polisis ergasion ton en elladi ergasion tis Cyprus Popular Bank Public Co Ltd* (Dekretas 97/2013 dėl tam tikrų *Cyprus Popular Bank Public Co Ltd* sandorių pardavimo Graikijoje (EE, III (I) priedas, Nr. 4640, 2013 3 26,

p. 749, toliau – Dekretas Nr. 97) atitinkamai numatytas *Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia* (toliau – *BoC*) filialų ir *Cyprus Popular Bank Public Co* (toliau – *Laïki*) filialų, įsteigtų Graikijoje (toliau kartu – filialai Graikijoje), pardavimas.

21 2013 m. kovo 29 d. *Kanonistiki Dioikitiki Praxi 103/2013, peri diasosis me idia mesa tis Trapezas Kyprou Dimosias Etaireias LTD* (Dekretas 103/2013 dėl pertvarkymo privačiomis *Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia LTD* lėšomis, EE, III (I) priedas, Nr. 4645, 2013 3 29, p. 769, toliau – Dekretas Nr. 103) numatyta rekapitalizuoti *BoC*, be kita ko, neapdraustų indėlių turėtojų, jo akcininkų ir obligacijų turėtojų sąskaita, kad jis galėtų toliau teikti bankininkystės paslaugas. Taigi neapdrausti indėliai buvo konvertuoti į *BoC* akcijas (37,5 % kiekvieno neapdrausto indėlio), į vertybinius popierius, kuriuos *BoC* galėjo konvertuoti į akcijas arba į indėlius (22,5 % kiekvieno neapdrausto indėlio), ir į vertybinius popierius, kuriuos KCB galėjo konvertuoti į indėlius (40 % kiekvieno neapdrausto indėlio). Dekreto Nr. 103 6 punkto 5 dalyje nurodyta, kad jeigu neapdraustų indėlininkų įnašai viršija tai, kas būtina siekiant atkurti *BoC* nuosavą kapitalą, pertvarkymo institucija nustato kapitalizacijos perviršio sumą ir ją tvarko taip, lyg konvertavimas niekada nebūtų atliktas.

22 2013 m. liepos 30 d. padarius Dekreto Nr. 103 pakeitimų, pirma, 10 % neapdraustų indėlių, kurie anksčiau buvo konvertuoti į vertybinius popierius, konvertuojamus į akcijas arba į indėlius, buvo konvertuoti į *BoC* akcijas. Antra, nominalioji kiekvienos *BoC* paprastosios akcijos vertė, lygi vienam eurui, sumažinta iki vieno cento. Paskui šimtas paprastųjų akcijų, kurių nominalioji vertė – vienas centas, buvo sujungtos į vieną paprastąją akciją; šios akcijos nominalioji vertė lygi vienam eurui. Paprastosios akcijos, kurių nominalioji vertė – vienas centas ir kurių buvo mažiau nei 100, taigi jos negalėjo būti sujungtos, kad sudarytų naują paprastąją akciją (jos nominalioji vertė lygi vienam eurui), buvo panaikintos.

23 Pagal kartu taikomas 2013 m. kovo 29 d. *Kanonistiki Dioikitiki Praxi 104/2013, peri tis polisis orismenon ergasion tis Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd* (Dekretas 104/2013 dėl kai kurių *Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd* veiklos sričių pardavimo, EE, III (I) priedas, Nr. 4645, 2013 3 29, p. 781, toliau – Dekretas Nr. 104) 2 ir 5 punktų nuostatas buvo numatyta 2013 m. kovo 29 d. 6 val. 10 min. tam tikrą *Laïki* turtą ir įsipareigojimus, įskaitant mažesnius nei 100 000 EUR indėlius, perduoti *BoC*. Didesni nei 100 000 EUR indėliai buvo palikti *Laïki*, kol jis bus likviduotas.

24 2013 m. liepos 30 d. iš dalies pakeitus Dekretą Nr. 104, apytiksliai 18 % naujo *BoC* akcinio kapitalo buvo suteikta *Laïki*.

Ginčo aplinkybės

25 Šio proceso tikslais skundžiamų sprendimų 10–28 ir 38–46 punktuose išdėstytas ginčo aplinkybes galima apibendrinti taip, kaip nurodyta toliau.

26 Pirmaisiais 2012 m. mėnesiais Graikijos Respublika ir obligacijų turintys privatūs jos kreditoriai pasikeitė Graikijos skolos vertybiniais popieriais, labai sumažinę nominaliąją Graikijos skolos privatiems investuotojams vertę (*Private Sector Involvement* (toliau – PSI)).

27 Kadangi keli Kipre įsteigti bankai, įskaitant *Laïki* ir *BoC*, turėjo PSI vertybinių popierių, jie patyrė didelių nuostolių ir kapitalo nepakankamumo problemų. Nebegalėdamas pateikti pakankamo įkaito, kad gautų ECB finansavimą, *Laïki* paprašė KCB skubios paramos likvidumui padidinti (*Emergency Liquidity Assistance (ELA)*) ir ją gavo; šios paramos bendra suma buvo 3,8 mlrd. EUR 2012 m. gegužės mėn. ir beveik 9,6 mlrd. EUR 2012 m. liepos mėn.

28 Šiomis aplinkybėmis Kipro Respublika nusprendė, kad būtina įsikišti ir paremti Kipro bankų sektorių – visų pirma 2012 m. birželio mėn. rekapitalizuoti *Laïki* įnešus 1,8 mlrd. EUR. Tą patį mėnesį *BoC* taip pat paskelbė, kad Kipro institucijų paprašė suteikti kapitalo paramą, tačiau jos negavo.

29 2012 m. birželio 25 d. Kipro Respublika euro grupės pirmininkui pateikė prašymą suteikti ESM arba Europos finansinio stabilumo fondo finansinę paramą. 2012 m. birželio 27 d. deklaracijoje euro grupė nurodė, kad prašomą finansinę paramą Kipro Respublikai suteiktų šis fondas arba ESM pagal makroekonominio koregavimo programą, nustatytą susitarimo memorandume, dėl kurio derėtųsi Komisija kartu su ECB ir TVF (viena šalis) ir Kipro valdžios institucijos (kita šalis). 2012 m. lapkričio 29 d. Komisijos, ECB, TVF ir Kipro Respublikos atstovai parengė susitarimo memorandumo projektą.

30 2013 m. kovo mėn. Kipro Respublika ir kitos valstybės narės, kurių valiuta yra euras, pasiekė politinį susitarimą dėl šio susitarimo memorandumo projekto. 2013 m. kovo 16 d. deklaracijoje euro grupė palankiai įvertino šį susitarimą ir nurodė kai kurias numatytas koregavimo priemones, kurių imtis įsipareigojo Kipro valdžios institucijos, įskaitant bankų indėlių apmokestinimą, bankų restruktūrizavimą ir rekapitalizavimą, taip pat antraeilių obligacijų turėtojų gelbėjimą privačiomis lėšomis.

31 2013 m. kovo 18 d. Kipro Respublika nurodė uždaryti bankus darbo dienomis – 2013 m. kovo 19 ir 20 d., o vėliau – iki 2013 m. kovo 28 d., kad būtų išvengta masinio indėlių atsiėmimo prie langelių.

32 2013 m. kovo 19 d. Kipro parlamentas atmetė Kipro vyriausybės įstatymo dėl mokesčio už visus Kipro Respublikos bankų indėlius įvedimo projektą. Tada Kipro vyriausybė parengė naują įstatymo projektą, kuriame numatyta tik restruktūrizuoti *BoC* ir *Laïki*.

33 2013 m. kovo 21 d. ECB paskelbė pranešimą spaudai (toliau – 2013 m. kovo 21 d. ECB pranešimas spaudai), jame nurodė:

„ECB valdančioji taryba nusprendė esamo dydžio skubią paramą likvidumui padidinti išlaikyti iki <…> 2013 m. kovo 25 d.

Pratęsti grąžinimo terminą būtų galima numatyti tik tuo atveju, jeigu bus parengta [Sąjungos arba TVF] programa, pagal kurią būtų užtikrintas atitinkamų bankų mokumas.“

34 Kipro parlamentas priėmė 2013 m. kovo 22 d. įstatymą.

35 2013 m. kovo 25 d. deklaracijoje euro grupė nurodė, kad su Kipro valdžios institucijomis pasiekė susitarimą dėl esminių būsimos makroekonominio koregavimo programos (ją remia visos valstybės narės, kurių valiuta yra euras, Komisija, ECB ir TVF) nuostatų.

36 Dekretai Nr. 96 ir Nr. 97 bei dekretai Nr. 103 ir Nr. 104 buvo priimti atitinkamai 2013 m. kovo 26 d. ir 2013 m. kovo 29 d.

37 Per 2013 m. balandžio 24 d. posėdį ESM valdytojų taryba:

– patvirtino, kad, pirma, Komisijai ir ECB pavesta atlikti ESM sutarties 13 straipsnio 1 dalyje nurodytus vertinimus ir, antra, Komisijai, bendradarbiaujančiai su ECB ir TVF, pavesta derėtis dėl susitarimo memorandumo, nurodyto to paties straipsnio 3 dalyje, su Kipro Respublika,

– remdamasi ESM generalinio direktoriaus siūlymu nusprendė suteikti Kipro Respublikai paramą stabilumui finansinės paramos priemonės (toliau – FPP) forma,

– patvirtino naują susitarimo memorandumo projektą, dėl kurio susitarė Komisija, bendradarbiaudama su ECB ir TVF, ir Kipro Respublika ir

– įpareigojo Komisiją pasirašyti šį memorandumą ESM vardu.

38 2013 m. balandžio 25 d., remdamasi SESV 136 straipsnio 1 dalimi, Taryba priėmė Sprendimą 2013/236, jame numatė kelias „priemones ir rezultatus“, siekiant pakoreguoti Kipro Respublikos biudžeto deficitą ir atkurti šios valstybės narės finansų sistemos patikimumą.

39 2013 m. balandžio 26 d. Kipro Respublikos finansų ministras, KCB valdytojas ir Komisijos pirmininko pavaduotojas ESM vardu pasirašė naują susitarimo memorandumą (toliau – 2013 m. balandžio 26 d. susitarimo memorandumas), jį Kipro parlamentas patvirtino 2013 m. balandžio 30 d.

40 2013 m. gegužės 8 d. ESM, Kipro Respublika ir KCB sudarė susitarimą dėl FP. Tą pačią dieną ESM direktorių valdyba patvirtino šį susitarimą ir pasiūlymą dėl 3 mlrd. EUR pirmosios paramos dalies mokėjimo Kipro Respublikai sąlygų.

41 2013 m. gegužės 13 d. deklaracijoje euro grupė palankiai įvertino ESM valdytojų tarybos sprendimą patvirtinti pirmąją paramos dalį ir pažymėjo, kad Kipro Respublika įgyvendino 2013 m. balandžio 26 d. susitarimo memorandume sutartas priemones.

42 2013 m. rugsėjo 13 d. deklaracijoje euro grupė, be kita ko, palankiai įvertino, pirma, Komisijos, ECB ir TVF atliktos pirmosios priežiūros užduoties rezultatus ir, antra, tai, kad 2013 m. liepos 30 d. buvo užbaigta *BoC* pertvarkymo procedūra. Be to, euro grupė išreiškė pritarimą dėl antrosios paramos dalies (1,5 mlrd. EUR) išmokos Kipro Respublikai, atliktos 2013 m. rugsėjo 27 d.

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiami sprendimai

43 Bendrojo Teismo kanceliarija, atitinkamai 2013 m. gruodžio 20 d. (byloje T-680/13) ir 2014 m. gruodžio 1 d. (byloje T-786/14) gavo ieškovų pirmojoje instancijoje bylose C-597/18 P ir C-598/18 P pareikštus ieškinius; jais visų pirma siekiama, kad iš Tarybos, Komisijos, ECB ir euro grupės (toliau – atsakovai) būtų priteistos jų ieškinių priede nurodytos sumos kartu su palūkanomis, skaičiuojamomis nuo 2013 m. kovo 16 d. iki Bendrojo Teismo sprendimų paskelbimo, ir subsidiariai – kad būtų pripažinta, jog Sąjungai ir (arba) atsakovams kilo deliktinė atsakomybė, ir būtų nustatyta procedūra, kurios reikia laikytis tam, kad būtų nustatyti ieškovų faktiškai patirti nuostoliai, kuriuos reikia išieškoti.

44 Atskirais dokumentais (juos Bendrojo Teismo kanceliarija byloje T-680/13 gavo atitinkamai 2014 m. liepos 14 d., liepos 16 d. ir rugpjūčio 18 d.) Taryba, ECB ir Komisija, remdamiesi Bendrojo Teismo procedūros reglamento 114 straipsniu, pateikė nepriimtinumu grindžiamus prieštaravimus.

45 Atskirais dokumentais (juos Bendrojo Teismo kanceliarija byloje T-786/14 gavo atitinkamai 2015 m. balandžio 17 d., balandžio 29 d. ir gegužės 8 d.) Komisija, Taryba ir ECB, remdamiesi Bendrojo Teismo procedūros reglamento 114 straipsniu, pateikė nepriimtinumu grindžiamus prieštaravimus.

46 Skundžiamais sprendimais Bendrasis Teismas atmetė ieškovų pirmojoje instancijoje bylose C-597/18 P ir C-598/18 P ieškinius ir nurodė jiems padengti savo ir Tarybos, Komisijos bei ECB patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Procesas ir šalių reikalavimai Teisingumo Teisme

47 2019 m. sausio 11 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu bylos C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P ir C-604/18 P buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis ir priimtas sprendimas.

48 2019 m. vasario 21 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu Suomijos Respublikai buvo leista įstoti į bylas C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P ir C-604/18 P palaikyti Tarybos reikalavimų.

Bylos C-597/18 P ir C-598/18 P

49 Taryba Teisingumo Teismo prašo:

– panaikinti skundžiamų sprendimų dalis, kuriose Bendrasis Teismas atmetė Tarybos nurodytus nepriimtinumu grindžiamus prieštaravimus, kiek jie susiję su ieškovų pirmojoje instancijoje bylose C-597/18 P ir C-598/18 P ieškiniais dėl euro grupės, ir

– priteisti iš jų bylinėjimosi apeliacinėje instancijoje išlaidas.

50 Ieškovai pirmojoje instancijoje bylose C-597/18 P ir C-598/18 P Teisingumo Teismo prašo:

– atmesti apeliacinius skundus ir

– priteisti iš Tarybos bylinėjimosi išlaidas.

51 Komisija Teisingumo Teismo prašo:

– patenkinti apeliacinius skundus ir

– priteisti iš ieškovų pirmojoje instancijoje bylose C-597/18 P ir C-598/18 P bylinėjimosi apeliacinėje instancijoje ir Bendrajame Teisme išlaidas.

Bylos C-603/18 P ir C-604/18 P

52 Ieškovai pirmojoje instancijoje Teisingumo Teismo prašo:

– panaikinti skundžiamus sprendimus,

– patenkinti Bendrajame Teisme ieškovų pirmojoje instancijoje pateiktus reikalavimus,

– atmesti Tarybos priešpriešinius apeliacinius skundus,

– priteisti iš kitų proceso šalių bylinėjimosi apeliacinėje instancijoje ir Bendrajame Teisme išlaidas ir

– priteisti iš Tarybos bylinėjimosi apeliacinėje instancijoje išlaidas.

53 Taryba ir ECB Teisingumo Teismo prašo:

– atmesti ieškovų pirmojoje instancijoje pateiktus apeliacinius skundus ir

– priteisti iš ieškovų pirmojoje instancijoje bylinėjimosi išlaidas.

54 Savo priešpriešiniais apeliaciniais skundais Taryba Teisingumo Teismo prašo:

– panaikinti skundžiamų sprendimų dalis, kuriose Bendrasis Teismas atmetė jos nepriimtinumu grindžiamus prieštaravimus tiek, kiek jos susijusios su ieškovų pirmojoje instancijoje ieškiniais dėl Sprendimo 2013/236 2 straipsnio 6 dalies b punkto,

– pripažinti ieškovų pirmojoje instancijoje Tarybai pareikštus ieškinius nepriimtinais ir

– priteisti iš ieškovų pirmojoje instancijoje bylinėjimosi išlaidas.

55 Komisija Teisingumo Teismo prašo:

– atmesti ieškovų pirmojoje instancijoje pateiktus apeliacinius skundus

– patenkinti Tarybos pateiktus priešpriešinius apeliacinius skundus ir

– priteisti iš ieškovų pirmojoje instancijoje bylinėjimosi apeliacinėje instancijoje ir Bendrajame Teisme išlaidas.

Dėl prašymo atnaujinti žodinę proceso dalį

56 Po to, kai generalinis advokatas pateikė savo išvadą, Teisingumo Teismo kanceliarija 2020 m. birželio 16 d. gavo ieškovų pirmojoje instancijoje prašymą atnaujinti žodinę proceso dalį pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 83 straipsnį.

57 Grįsdami savo prašymą ieškovai pirmojoje instancijoje teigia, pirma, kad generalinio advokato išvadoje pažeidžiamas procesinio lygiateisiškumo principas, nes joje nagrinėjami tik argumentai, kuriuos šalys pateikė dėl bylose C-597/18 P ir C-598/18 P Tarybos pateiktų apeliacinių skundų, o ne argumentai, kuriuos ieškovai pirmojoje instancijoje pateikė grįsdami savo apeliacinius skundus bylose C-603/18 P ir C-604/18 P. Antra, ši išvada grindžiama klaidingu argumentų, kuriuos ieškovai pirmojoje instancijoje pateikė bylose C-603/18 P ir C-604/18 P, aiškinimu, nes jie niekada neginčijo, kad euro grupės pripažinimas institucija, dėl kurios aktų ar veiksmų galėtų būti pareikštas ieškinys dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą, yra būtina sąlyga tam, kad būtų patenkinti jų prašymai dėl patirtos žalos atlyginimo. Ieškovų pirmojoje instancijoje teigimu, galiausiai, trečia, generalinio advokato išvada negali būti laikoma svarbia siekiant išspręsti ginčus šiose bylose.

58 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, remiantis SESV 252 straipsnio antra pastraipa, generalinio advokato pareiga viešame posėdyje yra visiškai nešališkai ir nepriklausomai teikti motyvuotą išvadą dėl bylų, kuriose pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statutą jis turi dalyvauti. Teisingumo Teismo nesaisto nei generalinio advokato išvada, nei ją pagrindžiantys motyvai (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Société des produits Nestlé ir kt. / Mondelez UK Holdings & Services*, C-84/17 P, C-85/17 P ir C-95/17 P, EU:C:2018:596, 31 punktas).

59 Be to, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statute ir Teisingumo Teismo procedūros reglamente suinteresuotoms šalims nenumatyta galimybė pateikti pastabų dėl generalinio advokato išvados (2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Komisija / Aer Lingus ir Ryanair Designated Activity*, C-164/15 P ir C-165/15 P, EU:C:2016:990, 31 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

60 Taigi šalies nesutikimas su generalinio advokato išvada, nepaisant to, kokie klausimai joje nagrinėjami, savaime negali būti motyvas, pateisinantis žodinės proceso dalies atnaujinimą (2018 m. vasario 28 d. Sprendimo *mobile.de / EUIPO*, C-418/16 P, EU:C:2018:128, 30 punktas).

61 Pagal Procedūros reglamento 83 straipsnį išklausęs generalinį advokatą Teisingumo Teismas gali bet kada nutarti pradėti ar atnaujinti žodinę proceso dalį – pirmiausia, jeigu mano, kad jam nepateikta pakankamai informacijos, arba jeigu baigus žodinę proceso dalį šalis pateikė naują faktą, kuris gali būti lemiamas Teisingumo Teismui priimant sprendimą, arba jeigu nagrinėjant bylą reikia remtis argumentu, dėl kurio šalys ar Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje nurodyti suinteresuotieji asmenys nepateikė nuomonės.

62 Taip nėra nagrinėjamu atveju. Iš tiesų, pirma, pagrindai ir argumentai, kuriuos ieškovai pirmojoje instancijoje pateikė grįsdami apeliacinius skundus bylose C-603/18 P ir C-604/18 P, buvo aptarti per rašytinę ir žodinę proceso dalis. Antra, reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismo, kuris nusprendė, jog Tarybos bylose C-597/18 P ir C-598/18 P pateiktuose apeliaciniuose skunduose, remiantis Europos

Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 20 straipsnio 5 dalimi, keliamas naujas teisės klausimas, prašymu generalinis advokatas savo išvadoje daugiausia dėmesio skyrė argumentams, kuriuos šalys pateikė dėl minėtų apeliacinių skundų, o tai neturi įtakos Teisingumo Teismo atliekamam ieškovų pirmojoje instancijoje argumentų, kuriuos jie pateikė per minėtus proceso etapus savo apeliaciniuose skunduose bylose C-603/18 P ir C-604/18 P, vertinimui, ir dėl to galima atmesti, priešingai, nei tvirtina ieškovai pirmojoje instancijoje, kad generalinis advokatas klaidingai aiškino šiuos argumentus, nes jis jų savo išvadoje nenagrinėjo. Taigi, išklausęs generalinį advokatą Teisingumo Teismas mano, kad turi pakankamai informacijos dėl įvairių argumentų, kurie jame buvo tinkamai aptarti.

63 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, nereikia atnaujinti žodinės proceso dalies.

Dėl Tarybos apeliacinių skundų bylose C-597/18 P ir C-598/18 P

Šalių argumentai

64 Grįsdama apeliacinius skundus Taryba nurodo vienintelį pagrindą, grindžiamą Bendrojo Teismo pateiktu klaidingu jurisprudencijos, susijusios su ieškinio dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės priimtinumo sąlygomis, aiškinimu.

65 Nurodydama šį pagrindą Taryba iš esmės teigia, kad, priešingai, nei Bendrasis Teismas nusprendė pirmojo skundžiamo sprendimo 113 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 109 punkte, euro grupė negali būti laikoma „institucija“, kaip ji suprantama pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą.

66 Šiuo klausimu Taryba visų pirma mano, kad Bendrasis Teismas sušvelnino išvadą, prie kurios priėjo Teisingumo Teismas 2016 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Mallis ir kt. / Komisija ir ECB* (C-105/15 P–C-109/15 P, EU:C:2016:702) 61 punkte, kad euro grupė negali būti laikoma nei viena iš Tarybos sudėčių, nei „Sąjungos įstaiga“ ar „organu“, kaip jie suprantami pagal SESV 263 straipsnį.

67 Antra, Taryba, cituodama 2002 m. balandžio 10 d. Sprendimą *Lamberts / Ombudsmenas* (T-209/00, EU:T:2002:94, 49 punktas), primena, kad nors sąvoka „institucija“, kaip ji suprantama pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą, apima ne tik ESS 13 straipsnyje aiškiai nurodytas institucijas, bet ir visas Sąjungos įstaigas, kurios atitinka du kriterijus, t. y. pirma, kad jos buvo įsteigtos Sutartimis ir, antra, skirtos padėti įgyvendinti Sąjungos tikslus, euro grupė vis dėlto neatitinka pirmojo iš šių dviejų kriterijų.

68 Šiuo klausimu ji visų pirma priekaištauja Bendrajam Teismui dėl to, kad jis pirmojo skundžiamo sprendimo 113 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 109 punkte konstatavo, jog euro grupė yra „oficialiai pagal Sutartis įsteigtas Sąjungos subjektas“, nors ji yra neformalus valstybių narių, kurių valiuta yra euras, ministrų susitikimas, kurio vienintelė funkcija yra aptarti klausimus, susijusius su konkrečia ministrų atsakomybe bendros valiutos srityje. Be to, SESV 137 straipsniu ir Protokolu Nr. 14 grupė neįsteigta, o tik pripažinta. Galiausiai Taryba pabrėžia, kad Bendrasis Teismas nenustatė jokios Sutartimis euro grupei suteiktos kompetencijos ir nekonstatavo, kad ji turi atskirą teisinį subjektiškumą.

69 Dėl antrojo kriterijaus Taryba pripažįsta, kad euro grupės susitikimais iš tikrųjų prisidedama prie Sąjungos tikslų įgyvendinimo, tačiau pabrėžia, kad SESV 119 straipsnio 2 dalyje ir ESS 3 straipsnyje euro grupė visiškai neminima kaip subjektas.

70 Trečia, Taryba atmeta pirmojo skundžiamo sprendimo 114 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 110 punkte Bendrojo Teismo išreikštą nuogąstavimą, kad galimybės euro grupei pareikšti ieškinį dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės nebuvimas sukuria spragą veiksmingos teisminės gynybos srityje; šis principas įtvirtintas ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje.

71 Šiuo klausimu Taryba, cituodama 2016 m. rugsėjo 20 d. Sprendimą *Ledra Advertising ir kt. / Komisija ir ECB* (C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 55 punktas), visų pirma primena, kad Komisija gali būti atsakinga už ESM veiksmų teisėtumą. Antra, Taryba pažymi, kad, kaip tai pripažino ir Bendrasis Teismas pirmojo skundžiamo sprendimo 238 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 237 punkte, ieškinio dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės priimtinumas tam tikrais atvejais gali priklausyti nuo to, ar išnaudotos visos nacionalinės teisių gynimo priemonės, kurios yra prieinamos siekiant, kad būtų panaikintas nacionalinės institucijos sprendimas, jeigu taikant šias nacionalines teisių gynimo priemones veiksmingai užtikrinama suinteresuotųjų privačių asmenų gynyba ir galima atlyginti nurodytą žalą. Trečia, Taryba nurodo, kad Teisingumo Teismas, remiantis 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 472/2013 dėl euro zonos valstybių narių, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms tokie sunkumai gresia, ekonominės ir biudžeto priežiūros griežtinimo (OL L 140, 2013, p. 1) 7 straipsniu, turi galimybę kontroliuoti Tarybos aktus, kuriais iš anksto sumodeliuojamos ESM veikimo sąlygos. Galiausiai, ketvirta, Taryba remiasi generalinio advokato M. Wathelet išvados sujungtose bylose *Mallis ir kt. / Komisija ir ECB* (C-105/15 P–C-109/15 P, EU:C:2016:294) 66 punktu, iš kurio matyti, kad galimybės pareikšti tiesioginį ieškinį prieš euro grupę nebuvimas prieštarautų veiksmingos teisminės gynybos principui, tik jei euro grupei pagal Sutartis būtų suteikti įgaliojimai priimti aktus, sukeliančius privalomų teisinių pasekmių tretiesiems asmenims. Tačiau taip nėra, nes, Tarybos teigimu, euro grupė yra diskusijų forumas, o ne sprendimus priimantis organas.

72 Per posėdį Teisingumo Teisme Taryba pridūrė, kad veiksmingos teisminės gynybos principas nėra kriterijus siekiant nustatyti Sąjungos teismų jurisdikciją, kuri nėra įtvirtinta Sutarčių formuluotėje.

73 Komisija tvirtina, kad SESV 263 ir 340 straipsnių taikymo sritis yra tokia pati *ratione personae*. Šiuo klausimu ji pažymi, kad Bendrasis Teismas nenurodė jokio sprendimo, kuriame būtų nustatyta, kad subjekto, kurio aktai negali būti ieškinio dėl panaikinimo dalykas, aktai ar veiksmai gali būti ginčijami pareiškiant ieškinį dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės.

74 Ieškovai pirmojoje instancijoje bylose C-597/18 P ir C-598/18 P ginčija Tarybos nurodyto vienintelio pagrindo pagrįstumą. Jie tvirtina, pirma, kad Teisingumo Teismo teiginys, pateiktas 2016 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Mallis ir kt. / Komisija ir ECB* (C-105/15 P–C-109/15 P, EU:C:2016:702) 61 punkte, kad euro grupė negali būti laikoma „Sąjungos įstaiga“ ar „organu“, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnį, neturi reikšmės, nes šis sprendimas susijęs su euro grupei pareikšto ieškinio dėl panaikinimo, kuris skiriasi nuo SESV 340 straipsnio antroje pastraipoje numatyto ieškinio dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės, priimtinumu.

75 Antra, ieškovai pirmojoje instancijoje bylose C-597/18 P ir C-598/18 P ginčija argumentą, kad euro grupė nebuvo įsteigta Sutartimis, nors jos egzistavimas oficialiai įtvirtintas Lisabonos sutartyje, kuria prie SESV pridėtas Protokolas Nr. 14.

76 Trečia, euro grupė ne tik yra neformalus diskusijų forumas, bet ir atsako už Sąjungos ekonominės ir biudžeto politikos rengimą.

77 Galiausiai, ketvirta, ieškovai pirmojoje instancijoje bylose C-597/18 P ir C-598/18 P teigia, kad, nesant galimybės pripažinti Sąjungos atsakomybės už euro grupės aktus, būtų pažeista pagrindinė teisė į veiksmingą teisminę gynybą, įtvirtinta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnyje.

Teisingumo Teismo vertinimas

78 Pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą deliktinės atsakomybės atveju Sąjunga pagal bendrus valstybių narių įstatymams būdingus principus atlygina bet kokią žalą, kurią eidami savo pareigas padaro jos institucijos ar jų tarnautojai.

79 Sąjungos deliktinės atsakomybės, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, atsiradimas siejamas su visų sąlygų įvykdymu, t. y. veiksmų, dėl kurių priekaištaujama Sąjungos institucijai, neteisėtumu, žalos realumu ir priežastinio ryšio tarp institucijos veiksmų ir nurodytos žalos buvimu (2016 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Ledra Advertising ir kt. / Komisija ir ECB*, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 64 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

80 Sąvoka „institucija“, kaip ji suprantama pagal minėtą nuostatą, apima ne tik Sąjungos institucijas, išvardytas ESS 13 straipsnio 1 dalyje, bet ir visus Sutartimis ar jomis remiantis įsteigtus Sąjungos organus ir įstaigas, kurių paskirtis yra padėti įgyvendinti Sąjungos tikslus (šiuo klausimu žr. 1992 m. gruodžio 2 d. Sprendimo *SGEEM ir Etroy / EIB*, C-370/89, EU:C:1992:482, 13–16 punktus).

81 Šioje byloje Bendrasis Teismas priminė šią jurisprudenciją pirmojo skundžiamo sprendimo 82, 106 ir 112 punktuose bei antrojo skundžiamo sprendimo 78, 102 ir 108 punktuose. Taikydamas minėtą jurisprudenciją jis pirmojo skundžiamo sprendimo 113 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 109 punkte nusprendė, kad euro grupė yra pagal Sutartis įsteigtas Sąjungos subjektas, kurio paskirtis – padėti įgyvendinti Sąjungos tikslus. Šią išvadą jis padarė remdamasis tuose pačiuose skundžiamų sprendimų punktuose išplėtota analize, susijusia su SESV 137 straipsnio ir Protokolo Nr. 14 tekstu, iš kurių matyti, pirma, kad juose numatytas euro grupės buvimas, sudėtis, susirinkimų tvarka ir funkcijos, ir, antra, kad šis subjektas susitinka aptarti klausimus, kurie pagal SESV 119 straipsnio 2 dalį susiję su Sąjungos veiksmais siekiant ESS 3 straipsnyje nurodytų tikslų, tarp kurių Ekonominės ir pinigų sąjungos, kurios valiuta – euro, įsteigimas.

82 Savo apeliaciniams skundams pagrįsti nurodytu vieninteliu pagrindu Taryba neginčija šio sprendimo 80 punkte nurodytoje jurisprudencijoje apibrėžtų kriterijų, taikomų vertinant ieškinio dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės priimtinumą.

83 Vis dėlto Taryba mano, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai pirmojo skundžiamo sprendimo 113 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 109 punkte nusprendė, kad euro grupė atitinka pirmąjį iš minėtų kriterijų, susijusį su tuo, kad atsakovas turi būti Sutartimis įsteigtas Sąjungos subjektas, nors SESV 137 straipsnyje ir Protokole Nr. 14 pripažįstama tik valstybių narių, kurių valiuta yra euras, teisė susirinkti neformaliai ir nesuteikiama euro grupei jokios kompetencijos.

84 Šiuo klausimu reikia pažymėti, pirma, kad euro grupė buvo formaliai įsteigta 1997 m. gruodžio 13 d. Europos Vadovų Tarybos rezoliucija, pagal kurią „[valstybių narių, kurių valiuta yra euras] ministrai gali susitikti neformaliai aptarti klausimų, susijusių su konkrečiais įsipareigojimais, kuriuos jie prisiima dėl bendros valiutos“, ir „Komisija ir, jei reikia, [ECB] kviečiami dalyvauti susitikimuose“. Kaip savo išvados 64, 65, 92, 96, 101, 103 ir 106 punktuose taip pat pažymėjo generalinis advokatas, euro grupė buvo suvokiama kaip tarpvyriausybinis organas, nepriklausantis Sąjungos institucinei sistemai, kuriuo siekiama leisti valstybių narių, kurių valiuta yra euras, ministrams keistis ir koordinuoti savo nuomonę klausimais, susijusiais su jų bendra atsakomybe bendros valiutos srityje. Taigi ji veikia kaip ryšys tarp nacionalinio lygio ir Sąjungos lygio, siekiant koordinuoti valstybių narių, kurių valiuta – euro, ekonominę politiką.

85 Tiesa, kad, kaip pirmojo skundžiamo sprendimo 113 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 109 punkte teisingai konstatavo Bendrasis Teismas, SESV 137 straipsnyje ir Protokole Nr. 14, be kita ko, numatyti euro grupės veikla, sudėtis, susitikimų tvarka ir funkcijos.

86 Vis dėlto, priešingai, nei teigia ieškovai pirmojoje instancijoje bylose C-597/18 P ir C-598/18 P, iš to negalima daryti išvados, kad euro grupė yra Sutartimis įsteigtas Sąjungos subjektas, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 80 punkte nurodytą jurisprudenciją.

87 SESV 137 straipsnyje ir Protokole Nr. 14 formaliai įtvirtintas euro grupės egzistavimas ir Komisijos bei ECB dalyvavimas jos posėdžiuose. Tačiau tai niekaip nepakeitė jos tarpvyriausybinio pobūdžio. Šiuo klausimu svarbu pažymėti tai, kad, kaip nusprendė ir Teisingumo Teismas, euro grupė negali būti laikoma viena iš Tarybos sudėčių (2016 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Mallis ir kt. / Komisija ir ECB*, C-105/15 P–C-109/15 P, EU:C:2016:702, 61 punktas).

88 Antra, kaip aiškiai matyti tiek iš 1997 m. gruodžio 13 d. Europos Vadovų Tarybos rezoliucijos, tiek iš Protokolo Nr. 14 1 straipsnio teksto ir kaip Teisingumo Teismas nusprendė 2016 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Mallis ir kt. / Komisija ir ECB* (C-105/15 P–C-109/15 P, EU:C:2016:702) 61 punkte, euro grupei būdingas neformalus pobūdis, kuris, kaip savo išvados 64 ir 86 punktuose nurodė generalinis advokatas, paaiškinamas jos įsteigimo tikslu – suteikti Ekonominei ir pinigų sąjungai tarpvyriausybinę koordinavimo priemonę, tačiau nedarant poveikio nei Tarybos vaidmeniui, o tai yra sprendimų priėmimo Sąjungos lygmeniu pagrindinis aspektas ekonomikos srityje, nei ECB nepriklausomumui.

89 Trečia, reikia konstatuoti, kad euro grupė Sąjungos teisės sistemoje neturi jokios kompetencijos, nes Protokolo Nr. 14 1 straipsnyje tik nurodyta, kad jos susitikimai rengiami prireikus aptarti klausimus, susijusius su konkrečiais įsipareigojimais, kuriuos valstybių narių, kurių valiuta yra euras, ministrai kartu prisiima bendros valiutos atžvilgiu, turint omenyje tai, kad šie įsipareigojimai jiems tenka vien dėl jų kompetencijos nacionaliniu lygmeniu.

90 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Bendrasis Teismas pirmojo skundžiamo sprendimo 113 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 109 punkte klaidingai nusprendė, kad euro grupė yra Sutartimis įsteigtas Sąjungos subjektas, todėl jai ieškovai pirmojoje instancijoje bylose C-597/18 P ir C-598/18 P galėjo pareikšti ieškinį dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą.

91 Šios išvados nepaneigia ieškovų pirmojoje instancijoje argumentas, grindžiamas pirmojo skundžiamo sprendimo 114 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 110 punkte išdėstytais Bendrojo Teismo argumentais, susijusiais su Chartijos 47 straipsnio pažeidimu.

92 Šiuo klausimu Bendrasis Teismas minėtuose skundžiamų sprendimų punktuose nusprendė, kad galimybės remiantis SESV 340 straipsnio antra pastraipa pareikšti ieškinį dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės euro grupei nebuvimas prieštarautų Sąjungos teisės principui, kiek tai susiję su reikalavimais dėl veiksmingos teisminės gynybos principo laikymosi.

93 Reikia pažymėti, kad, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio sprendimo 89 punkte, ir į tai, kad euro grupė neturi įgaliojimų skirti sankcijų už joje sudarytų politinių susitarimų nesilaikymą, šie susitarimai sukonkretinami ir įgyvendinami, be kita ko, Sąjungos institucijų aktais ir veiksmais. Taigi teisės subjektai Sąjungos teismuose gali pareikšti ieškinį dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės Tarybai, Komisijai ir ECB dėl aktų ar veiksmų, kurių šios Sąjungos institucijos imasi pagal tokius politinius susitarimus, kaip tai šioje byloje patvirtina ieškovų pirmojoje instancijoje bylose C-597/18 P ir C-598/18 P pareikšti ieškiniai.

94 Taigi skundžiamuose sprendimuose Bendrasis Teismas pripažino priimtinais ieškinius dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės tiek, kiek jie buvo pareikšti Tarybai pagal konkrečias priemones, priimtas pagal Kipro Respublikos įgyvendinamą trejų makroekonominio koregavimo metų programą ir aiškiai nurodytas Sprendimo 2013/236 2 straipsnio 4–15 dalyse.

95 Be to, tuose pačiuose sprendimuose Bendrasis Teismas pripažino priimtinais ieškovų pirmojoje instancijoje bylose C-597/18 P ir C-598/18 P ieškinius tiek, kiek jie buvo nukreipti prieš Komisiją ir ECB dėl tariamai neteisėtų jų veiksmų derantis ir pasirašant 2013 m. balandžio 26 d. susitarimo memorandumą, kuriuo įgyvendinama minėta makroekonominio koregavimo programa.

96 Šiuo klausimu, kaip matyti iš ESS 17 straipsnio 1 dalies, reikia pažymėti, kad Komisija „remia bendruosius Sąjungos interesus“ ir „prižiūri Sąjungos teisės taikymą“ (2012 m. lapkričio 27 d. Sprendimo *Pringle*, C-370/12, EU:C:2012:756, 163 punktas ir 2016 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Ledra Advertising ir kt. / Komisija ir ECB*, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 57 punktas). Taigi ši institucija pažymi, kad dalyvaudama euro grupės veikloje ji išsaugo Sutarčių sergėtojos vaidmenį. Tuo remiantis darytina išvada, kad dėl jos galimo neveikimo kontroliuojant euro grupėje sudarytų politinių susitarimų atitiktį Sąjungos teisei gali kilti Sąjungos deliktinės atsakomybės pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą klausimas.

97 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą aiškindamas ir taikydamas SESV 340 straipsnio antrą pastraipą, kai pirmojo skundžiamo sprendimo 113 ir 114 punktuose bei antrojo skundžiamo sprendimo 109 ir 110 punktuose nusprendė, kad euro grupė turi būti laikoma pagal Sutartis įsteigtu Sąjungos subjektu, dėl kurio aktų ar veiksmų galima pareikšti ieškinį Sąjungos teismuose dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės, nes priešingu atveju būtų pažeistas Sąjungos teisės principas.

98 Taigi reikia patenkinti Tarybos apeliacinius skundus ir panaikinti skundžiamus sprendimus tiek, kiek jais atmetami šios institucijos pateikti nepriimtinumu grindžiami prieštaravimai, kiek jie susiję su ieškovų pirmojoje instancijoje bylose C-597/18 P ir C-598/18 P ieškiniais euro grupei.

Dėl Tarybos priešpriešinių apeliacinių skundų bylose C-603/18 P ir C-604/18 P

Šalių argumentai

99 Savo priešpriešiniams apeliaciniams skundams pagrįsti Taryba, kuriai pritaria Komisija, nurodo vienintelį pagrindą, grindžiamą tuo, kad pirmojo skundžiamo sprendimo 181 ir 191 punktuose bei antrojo skundžiamo sprendimo 180 ir 190 punktuose Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, pirma, kad Sprendimo 2013/236 2 straipsnio 6 dalies b punkte Taryba reikalavo, kad Kipro valdžios institucijos paliktų galioti arba toliau įgyvendintų priemonę, pagal kurią *BoC* neapdrausti indėliai konvertuojami į akcijas ir, antra, kad minėtos valdžios institucijos neturi jokios diskrecijos atsisakyti šio konvertavimo. Iš tiesų, Tarybos teigimu, toks aiškinimas prieštarautų jurisprudencijai, susijusiai su ieškinio dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės, kuriuo ginčijamas aktas ar veiksmai, kuriais nacionalinė valdžios institucija užtikrina Sąjungos teisės aktų įgyvendinimą, priimtinumu; pagal šią jurisprudenciją reikalaujama, kad būtų įvykdytos dvi kumuliacinės sąlygos.

100 Dėl pirmosios sąlygos, t. y. kad priimti nagrinėjamą priemonę turi būti reikalaujama pagal Sąjungos teisės aktą, kuris valstybei narei teisiškai privalomas, Taryba visų pirma teigia, kad ši priemonė priimta anksčiau nei Sprendimas 2013/236.

101 Be to, Taryba tvirtina, kad, nesant šio sprendimo, ieškovai pirmojoje instancijoje būtų patyrę tokią pačią žalą ir kad reikalavimą palikti galioti arba toliau įgyvendinti minėtą priemonę turi tik Kipro institucijos. Pareiga atlikti nepriklausomą *Laïki* ir *BoC* turto vertinimą, numatyta Sprendimo 2013/236 2 straipsnio 6 dalies b punkte, suponuoja (bet neįpareigoja) neapdraustų *BoC* indėlių konvertavimą į akcijas.

102 Galiausiai Taryba pažymi, kad Sprendimas 2013/236 priimtas pagal bendrą nuo euro zonos krizės pradžios nusistovėjusią praktiką, pagal kurią finansinės paramos valstybei narei, kurios valiuta – euro, teikimo sąlygos susiejamos su sprendimais, Tarybos priimtais pagal SESV 136 straipsnį, kad būtų užtikrintas tarpvyriausybinės ir Sąjungos veiklos srities nuoseklumas.

103 Dėl antrosios sąlygos, t. y. kad nacionalinės valdžios institucijos, įgyvendindamos Sąjungos teisės aktus, neturi turėti jokios diskrecijos, Taryba teigia, kad bet kuriuo atveju nagrinėjamu atveju ji nebuvo įvykdyta. Šiuo klausimu Taryba priekaištauja Bendrajam Teismui, kad pirmojo skundžiamo sprendimo 186–188 punktuose ir antrojo skundžiamo sprendimo 185–187 punktuose jis nusprendė, jog Kipro valdžios institucijos neturėjo diskrecijos atsisakyti *BoC* neapdraustų indėlių konvertavimo į akcijas, nes Sprendimas 2013/236 Kipro Respublikai buvo privalomas ir turi teisiškai privalomų pasekmių. Taigi dėl Bendrojo Teismo motyvų antroji sąlyga tampa perteklinė, palyginti su šio sprendimo 100 punkte nurodyta pirmąja sąlyga, ir yra prieštaringa, nes pirmojo skundžiamo sprendimo 178 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 177 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad minėtu Sprendimu 2013/236 Kipro valdžios institucijoms buvo palikta diskrecija nustatyti konkrečias *Laïki* integravimo į *BoC* sąlygas, kaip to reikalaujama pagal jo 2 straipsnio 6 dalies b punktą.

104 Be to, Taryba tvirtina, kad Kipro valdžios institucijų diskreciją atlikti *BoC* neapdraustų indėlių konvertavimą į akcijas patvirtina tai, kad Sprendimo 2013/236 2 straipsnio 6 dalies b punktas suformuluotas bendromis sąvokomis ir jame nenumatyta jokios konkrečios šio konvertavimo tvarkos.

105 Ieškovai pirmojoje instancijoje mano, kad Tarybos priešpriešiniai apeliaciniai skundai nepriimtini, nes jais iš tikrųjų siekiama, kad būtų iš naujo įvertintos faktinės aplinkybės, ir bet kuriuo atveju nepagrįsti. Konkrečiai kalbant, pagal Sprendimo 2013/236 2 straipsnio 6 dalies b punktą Kipro valdžios institucijoms draudžiama atsisakyti *BoC* neapdraustų indėlių konvertavimo į akcijas, antraip būtų pažeista šioje nuostatoje įtvirtinta tiksli pareiga tinkamai atlikti minėtą konvertavimą ir Sprendimo 2013/236 privalomasis pobūdis.

Teisingumo Teismo vertinimas

106 Reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją SESV 268 straipsnio ir 340 straipsnio antros pastraipos nuostatomis Sąjungos teismui suteikiama jurisdikcija tik dėl žalos, kurią Sąjungos institucijos ar jų tarnautojai padarė eidami savo pareigas, atlyginimo, t. y. tik dėl žalos, dėl kurios gali kilti Sąjungos deliktinė atsakomybė, atlyginimo. Taigi už žalą, kurią vykdydamos savo įgaliojimus padarė nacionalinės valdžios institucijos, gali būti atsakingos tik šios institucijos, ir nacionaliniai teismai vieninteliai turi jurisdikciją užtikrinti, kad ši žala būtų atlyginta (1987 m. liepos 7 d. Sprendimo *L'Étoile commerciale ir CNTA / Komisija*, 89/86 ir 91/86, EU:C:1987:337, 17 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

107 Darytina išvada, kad siekiant nustatyti, ar Sąjungos teismas turi jurisdikciją, reikia patikrinti, ar grindžiant prašymą atlyginti žalą nurodytas neteisėtumas priskirtinas Sąjungos institucijai ir negali būti laikomas priskirtinu nacionalinei institucijai.

108 Būtent atsižvelgdamas į šiuos principus, kurie teisingai priminti pirmojo skundžiamo sprendimo 83 ir 84 punktuose ir antrojo skundžiamo sprendimo 79 ir 80 punktuose, Bendrasis Teismas, be kita ko, išnagrinėjo, ar Taryba, remdamasi Sprendimo 2013/236 2 straipsnio 6 dalies b punktu, reikalavo, kad Kipro valdžios institucijos paliktų ar toliau įgyvendintų *Laïki* integracijos ir *BoC* neapdraustų indėlių konvertavimo į akcijas priemones, ir prireikus – ar Kipro Respublika pagal šią nuostatą turėjo šią diskreciją.

109 Pirmiausia reikia priminti, kad minėtoje nuostatoje nurodyta, jog Kipro Respublikos makroekonominio koregavimo programoje numatyta „nustatyti nepriklausomą [*BoC*] ir [*Laïki*] turto vertinimą ir [*Laïki*] operacijas skubiai integruoti į [*BoC*] operacijas. Vertinimas atliekamas skubiai, kad būtų galima užbaigti indėlių konvertavimą į nuosavybę [akcijas] [*BoC*]“.

110 Nagrinėdamas Sprendimo 2013/236 2 straipsnio 6 dalies b punktą Bendrasis Teismas, pirma, pirmojo skundžiamo sprendimo 180 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 179 punkte pažymėjo, jog pagal šią nuostatą „reikalaujama per tam tikrą terminą, per kurį šiuos indėlius galima konvertuoti, atlikti

nepriklausomą [atitinkamų] bankų turto vertinimą“, ir kad iš šios nuostatos „galima netiesiogiai, tačiau neabejotinai daryti išvadą“, jog Kipro institucijos negalėjo „atsisakyti [šio] konvertavimo“. Iš to jis pirmojo skundžiamo sprendimo 181 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 180 punkte padarė išvadą, kad „Taryba [minėto] Sprendimo 2013/236 2 straipsnio 6 dalies b punkte reikalavo iš Kipro Respublikos išlaikyti arba toliau įgyvendinti [neapdraustų *BoC* indėlių konvertavimą į akcijas]“.

111 Bendrajam Teismui negalima priekaištauti dėl to, kad ankstesniame punkte cituotose skundžiamų sprendimų dalyse jis padarė kokią nors vertinimo klaidą. Iš tiesų, pirma, iš paties Sprendimo 2013/236 2 straipsnio 6 dalies b punkto teksto matyti, kad *BoC* turto vertinimas ir *BoC* neapdraustų indėlių konvertavimas į akcijas yra techniškai susijusios operacijos, nes šis vertinimas, skirtas nustatyti vidutinei akcijų, kurią indėlininkai gautų vietoje savo indėlių, kainai, buvo taikomas vien dėl šio konvertavimo.

112 Antra, priešingai, nei teigia Taryba, neturi reikšmės tai, kad Sprendimas 2013/236 buvo priimtas vėliau, nei priimta priemonė, pagal kurią *BoC* neapdrausti indėliai konvertuojami į akcijas, nes, kaip Bendrasis Teismas teisingai pažymėjo pirmojo skundžiamo sprendimo 157, 159 ir 160 punktuose bei antrojo skundžiamo sprendimo 156, 158 ir 159 punktuose, nors negalima teigti, kad Taryba reikalavo priimti tokią priemonę, vis dėlto reikėjo patikrinti, ar ši institucija, priimdama Sprendimą 2013/236, įpareigojo Kipro Respubliką išlaikyti ar toliau įgyvendinti šią priemonę, o taip ir buvo, kaip nurodė Bendrasis Teismas pirmojo skundžiamo sprendimo 181 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 180 punkte.

113 Taigi negalima pritarti Tarybos argumentams, kuriais ginčijamas Bendrojo Teismo vertinimas, pateiktas pirmojo skundžiamo sprendimo 180 ir 181 punktuose bei antrojo skundžiamo sprendimo 179 ir 180 punktuose.

114 Antra, pirmojo skundžiamo sprendimo 183–190 punktuose ir antrojo skundžiamo sprendimo 182–189 punktuose Bendrasis Teismas patikrino, ar Kipro Respublika turėjo diskreciją nevykdyti reikalavimo išlaikyti ar toliau įgyvendinti *BoC* neapdraustų indėlių konvertavimą į akcijas. Šiuo klausimu pirmojo skundžiamo sprendimo 186 ir 187 punktuose bei antrojo skundžiamo sprendimo 185 ir 186 punktuose Bendrasis Teismas pirmiausia patikslino, kad visi Sprendimo 2013/236 elementai, įskaitant jo 2 straipsnio 6 dalies b punktą, yra privalomi Kipro Respublikai, nes jo nuostatos suformuluotos imperatyviai. Be to, pirmojo skundžiamo sprendimo 188 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 189 punkte jis pabrėžė, kad minėtas sprendimas turėjo sukelti privalomų teisinių pasekmių. Galiausiai pirmojo skundžiamo sprendimo 189 ir 190 punktuose bei antrojo skundžiamo sprendimo 188 ir 189 punktuose Bendrasis Teismas pažymėjo, kad atsakydama į proceso organizavimo priemones Taryba nurodė, jog Sprendimas 2013/236 yra dalis bendros praktikos, nustatytos nuo euro zonos krizės pradžios, pagal kurią valstybei narei, kurios valiuta – euras, teikiamos finansinės paramos sąlygos taikomos kartu su pagal SESV 136 straipsnį Tarybos priimtais sprendimais, taip užtikrinant tarpvyriausybinės veiklos ir Sąjungos veiklos sričių darną. Iš to jis pirmojo skundžiamo sprendimo 191 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 190 punkte padarė išvadą, kad Kipro Respublika neturėjo jokios diskrecijos atsisakyti *BoC* neapdraustų indėlių konvertavimo į akcijas.

115 Kaip pagrįstai teigia Taryba, šiuose argumentuose yra teisės klaida.

116 Iš tiesų, kadangi Sprendimo 2013/236 2 straipsnio 6 dalies b punkte tik bendrai reikalaujama, kad Kipro valdžios institucijos išlaikytų arba tęstų šį konvertavimą, neapibrėžiant jokios konkrečios šios operacijos tvarkos, Bendrasis Teismas pirmojo skundžiamo sprendimo 183–191 punktuose ir antrojo skundžiamo sprendimo 182–190 punktuose padarė klaidingą išvadą, kad šios institucijos neturėjo jokios diskrecijos nustatyti tokių sąlygų, visų pirma nustatyti akcijų, suteiktinų *BoC* indėlininkams už jų šiame banke turimus neapdraustus indėlius, skaičių ir vertę.

117 Darytina išvada, kad minėtuose skundžiamų sprendimų punktuose pateiktuose motyvuose yra akivaizdi vertinimo klaida, dėl kurios galima panaikinti skundžiamus sprendimus tiek, kiek jais buvo atmesti Tarybos nepriimtinumu grindžiami prieštaravimai, kiek tai susiję su Sprendimo 2013/236 2 straipsnio 6 dalies b punktu.

118 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia patenkinti priešpriešinius apeliacinius skundus.

Dėl ieškovų pirmojoje instancijoje pateiktų apeliacinių skundų bylose C-603/18 P ir C-604/18 P

119 Grįsdami savo apeliacinius skundus ieškovai pirmojoje instancijoje pateikia aštuonis pagrindus.

Dėl pirmojo pagrindo

Šalių argumentai

120 Pateikdami apeliacinio skundo pirmąjį pagrindą ieškovai pirmojoje instancijoje iš esmės nurodo kelias klaidas arba įrodymų iškraipymus, kuriuos Bendrasis Teismas tariamai padarė pirmojo skundžiamo sprendimo 115–118, 127 ir 132 punktuose, taip pat antrojo skundžiamo sprendimo 111–114, 123 ir 128 punktuose, kai nusprendė, kad, pirma, pagal 2013 m. kovo 25 d. Euro grupės deklaraciją Kipro Respublika neprivalėjo priimti šio sprendimo 20–24 punktuose nurodytų dekretų, ir, antra, kad susitarimas tarp valstybių narių, kurių valiuta yra euras, pagal kurį FPP būtų suteiktos Kipro Respublikai, tik jeigu ji priimtų minėtuose dekretuose numatytas priemones („susitarimas dėl sąlygų“), buvo sudarytas šių valstybių narių, kurių valiuta euras, finansų ministrų, veikusių kaip ESM valdytojų tarybos nariai, bet ne kaip euro grupės nariai.

121 Taryba ir Komisija mano, kad šis pagrindas yra nepriimtinas ir bet kuriuo atveju nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

122 Reikia pažymėti, kad šis pirmasis pagrindas, kaip ir jame kritikuojami Bendrojo Teismo vertinimai, grindžiamas prielaida, pateikta pirmojo skundžiamo sprendimo 113 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 109 punkte, kad euro grupė yra Sutartimis įsteigtas Sąjungos subjektas, dėl kurio aktų ir veiksmų gali kilti Sąjungos deliktinė atsakomybė pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą. Kaip matyti iš Tarybos apeliacinių skundų bylose C-597/18 P ir C-598/18 P nagrinėjimo, ši prielaida yra teisiškai klaidinga. Todėl bet kuriuo atveju pirmajam pagrindui negalima pritarti.

Dėl antrojo–ketvirtojo pagrindų

Šalių argumentai

123 Savo antruoju–ketvirtuoju pagrindais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, ieškovai pirmojoje instancijoje iš esmės priekaištauja Bendrajam Teismui dėl to, kad jis padarė teisės ar vertinimo klaidų ir iškraipė įrodymus, kiek tai susiję su 2013 m. kovo 21 d. ECB pranešimu spaudai, derybomis dėl 2013 m. balandžio 26 d. susitarimo memorandumo ir jo sudarymu, „Komisijos argumentais, kad Kipro valdžios institucijų priimtos priemonės atitiko sąlygas“, kad Komisija ir ECB patvirtino įvairių FPP dalių pervedimą Kipro Respublikai, 2013 m. balandžio 12 d., gegužės 13 d. ir rugsėjo 13 d. Euro grupės deklaracijomis bei Sprendimu 2013/236.

124 Konkrečiai kalbant, jie ginčija, kad Bendrasis Teismas, išnagrinėjęs šiuos įrodymus, galėjo prieiti prie išvados, kad atsakovai pirmojoje instancijoje nereikalavo iš Kipro valdžios institucijų priimti priemonių, numatytų šio sprendimo 20–24 punktuose minėtuose dekretuose, nors, be kita ko, įvairūs atsakovų aktai ir veiksmai yra „tęstiniai“, o kiekvienas iš šių aktų ir veiksmų yra būtina sąlyga, kad Kipro Respublika šias priemones išlaikytų arba toliau įgyvendintų ir reikštų susitartus atsakovų veiksmus.

125 Be to, ieškovai pirmojoje instancijoje tvirtina, kad pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo (Nr. 4) dėl Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statuto (toliau – ECB statutas) 14 straipsnio 4 dalį šios institucijos įgaliojimai nutraukti skubią paramą likvidumui padidinti reiškia, kad jos suteikimas nepriklauso išimtinei nacionalinio centrinio banko kompetencijai, todėl ECB savo 2013 m. kovo 21 d. pranešime spaudai pareikalavo iš Kipro valdžios institucijų priimti ankstesniame punkte nurodytas priemones.

126 Atsakovai pirmojoje instancijoje ginčija ieškovų pirmojoje instancijoje argumentus.

Teisingumo Teismo vertinimas

127 Iš SESV 256 straipsnio, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirmos pastraipos ir Teisingumo Teismo procedūros reglamento 168 straipsnio 1 dalies d punkto bei 169 straipsnio matyti, kad apeliaciniame skunde turi būti tiksliai nurodytos sprendimo, kurį prašoma panaikinti, skundžiamos dalys ir teisiniai argumentai, konkrečiai pagrindžiantys šį prašymą. Remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija šio reikalavimo netenkina apeliacinis skundas, kuriame nepateikiama net argumentų, konkrečiai skirtų skundžiamame sprendime padarytai teisės klaidai identifikuoti, o tik pakartojami ieškinio pagrindai ir argumentai, kurie jau buvo pateikti Bendrajame Teisme. Iš tikrųjų toks apeliacinis skundas yra vien prašymas iš naujo išnagrinėti Bendrajame Teisme pareikštą ieškinį, o tai nepatenka į Teisingumo Teismo jurisdikciją (žr., be kita ko, 2000 m. liepos 4 d. Sprendimo *Bergaderm ir Goupil / Komisija*, C-352/98 P, EU:C:2000:361, 35 punktą ir 2020 m. gegužės 27 d. Nutarties *Paix et justice pour les juifs séfarades en Israël / Komisija ir Europos Taryba*, C-798/19 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2020:389, 10 ir 11 punktus bei nurodytą jurisprudenciją).

128 Be to, remiantis suformuota jurisprudencija, Teisingumo Teismas neturi kompetencijos nustatyti faktinių aplinkybių, ar, išskyrus išimtinius atvejus, nagrinėti įrodymų, kuriais Bendrasis Teismas rėmėsi šioms faktinėms aplinkybėms pagrįsti (šiuo klausimu žr. 2003 m. gegužės 8 d. Sprendimo *T. Port / Komisija*, C-122/01 P, EU:C:2003:259, 27 punktą ir 2007 m. spalio 25 d. Sprendimo *Komninou ir kt. / Komisija*, C-167/06 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2007:633, 40 punktą). Bendrajame Teisme pateiktų įrodymų vertinimas, jei šie įrodymai nėra iškraipomi, nėra teisės klausimas, kurio kontrolę atlieka Teisingumo Teismas (žr., be kita ko, 1998 m. gegužės 28 d. Sprendimo *New Holland Ford / Komisija*, C-8/95 P, EU:C:1998:257, 26 punktą).

129 Nagrinėjamu atveju pirmiausia reikia pažymėti, kad tiek, kiek jie susiję su 2013 m. balandžio 12 d., gegužės 13 d. ir rugsėjo 13 d. Euro grupės deklaracijomis, ieškovų pirmojoje instancijoje antrajame–ketvirtajame pagrinduose nurodyti argumentai turi būti atmesti kaip nereikšmingi dėl šio sprendimo 122 punkte nurodytų priežasčių.

130 Antra, reikia konstatuoti, kad, prisidengiant argumentais, grindžiamais tuo, kad Bendrasis Teismas iškraipė faktines aplinkybes ir įrodymus, šie antrasis–ketvirtasis pagrindai iš esmės reiškia ieškovų pirmojoje instancijoje Bendrajame Teisme pateiktų argumentų, kad atsakovų pirmojoje instancijoje aktai ir veiksmai yra „tęstiniai“, pakartojimą, todėl jais siekiama, kad Teisingumo Teismas iš naujo įvertintų šiuos argumentus, o tai nepriskirtina jo kompetencijai.

131 Trečia, tiek, kiek ieškovų pirmojoje instancijoje argumentai susiję su Komisijos derybomis dėl 2013 m. balandžio 26 d. susitarimo memorandumo ir jo sudarymu, „Komisijos argumentais, kad Kipro valdžios institucijų priimtos priemonės atitiko sąlygas“, Komisijos ir ECB atliktu įvairių FPP dalių pervedimo Kipro Respublikai patvirtinimu, reikia priminti, kad, kaip teisingai nusprendė Bendrasis Teismas pirmojo skundžiamo sprendimo 167–169 punktuose ir antrojo skundžiamo sprendimo 166–168 punktuose, pagal ESM sutartį Komisijai ir ECB pavestos funkcijos, kad ir kokios svarbios būtų, neapima kompetencijos priimti sprendimus; be to, šių dviejų institucijų atliekami veiksmai pagal tą pačią sutartį įpareigoja tik ESM (2016 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Ledra Advertising ir kt. / Komisija ir ECB*, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 53 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

132 Darytina išvada, kad Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai nusprendė, kad šio sprendimo pirmesniame punkte nurodyti aktai priskirtini ne Komisijai ir ECB, o ESM, iš anksto nespręsdamas, kaip matyti iš pirmojo skundžiamo sprendimo 201–204 punktų ir antrojo skundžiamo sprendimo 200–203 punktų, dėl to, ar Komisija ir ECB per derybų dėl 2013 m. balandžio 26 d. susitarimo memorandumo ir jo sudarymo procedūrą ar vykdydami Kipro valdžios institucijų priimtų priemonių taikymo priežiūrą ėmėsi neteisėtų veiksmų, kiek tai susiję su Sąjungos teisės laikymosi tikrinimu, dėl kurių gali kilti Sąjungos deliktinė atsakomybė.

133 Ketvirta, dėl rėmimosi ECB statuto 14 straipsnio 4 dalimi siekiant įrodyti, kad teikdama skubią paramą likvidumui padidinti ši institucija reikalavo iš Kipro institucijų imtis šio sprendimo 124 punkte nurodytų priemonių, reikia pažymėti, kad šiuo argumentu tik pakartojami Bendrajame Teisme pateikti argumentai, kuriuos šis atmetė, atlikęs išsamią analizę pirmojo skundžiamo sprendimo 134–155 punktuose ir antrojo skundžiamo sprendimo 130–151 punktuose. Atsižvelgiant į šio sprendimo 127 punkte nurodytą jurisprudenciją, šie argumentai turi būti atmesti kaip nepriimtini.

134 Penkta, kiek tai susiję su Sprendimu 2013/236, būtent su *Laïki* integravimu į *BoC*, nurodytu to sprendimo 2 straipsnio 6 dalies b punkte, pažymėtina, kad Bendrasis Teismas nepadarė klaidos, kai pirmojo skundžiamo sprendimo 178 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 177 punkte nusprendė, kad šioje nuostatoje neįtvirtinta konkreti šios priemonės įgyvendinimo tvarka, todėl Kipro institucijos turėjo bent jau didelę diskreciją nustatyti šią tvarką.

135 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia atmesti antrąjį–ketvirtąjį pagrindus.

Dėl penktojo pagrindo

Šalių argumentai

136 Pateikdami penktąjį pagrindą ieškovai pirmojoje instancijoje teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai pirmojo skundžiamo sprendimo 218 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 217 punkte nusprendė, kad jų ieškinys nepriimtinas tiek, kiek jis susijęs su *Laïki* gelbėjimu privačiomis lėšomis, nes jie šiuo klausimu tik nurodė, kad šio banko akcijos dėl Kipro institucijų priimtų priemonių buvo „panaikintos“ be finansinio atlygio arba kad jų ekonominė vertė „visiškai prarasta“, tačiau nenurodė jokio ryšio tarp Sprendimo 2013/236 neteisėtumo ir nurodytos žalos, taip pat nepatikslino Tarybos vaidmens atsirandant šiai žalai.

137 Visų pirma, iš 2013 m. kovo 25 d. Euro grupės deklaracijos priedo ir Sprendimo 2013/236 5 konstatuojamosios dalies aiškiai matyti, kad *Laïki* akcininkai buvo įpareigoti padengti šios įstaigos gelbėjimo finansavimo išlaidas, o tai prilygsta gelbėjimui privačiomis lėšomis.

138 Be to, ieškovai pirmojoje instancijoje teigia, kad Bendrojo Teismo motyvai, nurodyti pirmojo skundžiamo sprendimo 218 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 217 punkte, prieštarauja tam, kad pirmojo skundžiamo sprendimo 506 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 505 punkte Bendrasis Teismas pats minėjo „nurodytų bankų gelbėjimą privačiomis lėšomis“.

139 Komisija nesutinka su ieškovų pirmojoje instancijoje argumentais.

Teisingumo Teismo vertinimas

140 Visų pirma ieškovų pirmojoje instancijoje argumentą dėl 2013 m. kovo 25 d. Euro grupės deklaracijos priedo turinio reikia atmesti kaip nereikšmingą dėl šio sprendimo 122 punkte nurodytų motyvų.

141 Toliau dėl Sprendimo 2013/236 5 konstatuojamosios dalies reikia konstatuoti, kad ieškovai pirmojoje instancijoje nenurodo jokio su ja susijusio iškraipymo, bet iš tikrųjų siekia, kad ši konstatuojamoji dalis būtų iš naujo įvertinta, o tai, kaip matyti iš šio sprendimo 127 ir 128 punktuose nurodytos jurisprudencijos, nepriskirtina Teisingumo Teismo kompetencijai.

142 Galiausiai dėl ieškovų pirmojoje instancijoje nurodyto tariamo skundžiamų sprendimų motyvų prieštaringumo reikia priminti, kad klausimas, ar Bendrojo Teismo sprendimo motyvai prieštaringi, yra teisės klausimas ir gali būti keliamas pateikiant apeliacinį skundą (2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland / Komisija*, C-385/07 P, EU:C:2009:456, 71 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

143 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad šioje byloje nėra jokio prieštaravimo tarp pirmojo skundžiamo sprendimo 218 ir 506 punktų, taip pat tarp antrojo skundžiamo sprendimo 217 ir 505 punktų, dėl kurio šie sprendimai galėtų būti panaikinti.

144 Iš tiesų, pirma, iš pirmojo skundžiamo sprendimo 218 punkto ir antrojo skundžiamo sprendimo 217 punkto matyti, kad Bendrasis Teismas konstatavo, jog šio sprendimo 20–24 punktuose minėtuose dekretuose nenumatyta, kad *Laïki* akcijoms bus taikoma gelbėjimo privačiomis lėšomis priemonė. Ieškovai pirmojoje instancijoje neginčija, kad šiuose dekretuose numatytas tik Graikijoje įsteigtų *Laïki* filialų pardavimas, tam tikrų *Laïki* turto ir įsipareigojimų perdavimas *BoC* ir 18 % naujo *BoC* įstatinio kapitalo suteikimas *Laïki*, todėl juose nenurodyta jokia gelbėjimo privačiomis lėšomis priemonė, kiek tai susiję su *Laïki* akcininkais. Antra, pirmojo skundžiamo sprendimo 506 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 505 punkte nurodyta, kad iš 2013 m. gegužės mėn. TVF ataskaitos matyti, jog poreikis atskirti mokius bankus nuo nemokių buvo viena iš priežasčių, dėl kurių pirmenybė suteikta nurodytų bankų gelbėjimui privačiomis lėšomis, o ne išimtiniam apdraustų ir neapdraustų indėlių, patikėtų visiems Kipro bankams, mokesčiui. Todėl ši bendra išvada nėra konkrečiai susijusi su minėtais dekretais, kuriuos Bendrasis Teismas aiškiai analizavo pirmojo skundžiamo sprendimo 218 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 217 punkte, taigi, negalima teigti, kad jo motyvuose yra kokių nors prieštaravimų.

145 Bet kuriuo atveju ieškovų pirmojoje instancijoje argumentai negali paneigti pirmojo skundžiamo sprendimo 218 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 217 punkte Bendrojo Teismo padarytos išvados dėl to, kad ieškiniuose pirmojoje instancijoje nepatikslinta, kaip Taryba, priimdama Sprendimą 2013/236, prisidėjo prie *Laïki* akcininkų patirtos žalos.

146 Taigi penktąjį pagrindą reikia atmesti.

Dėl šeštojo pagrindo

Šalių argumentai

147 Pateikdami šeštąjį pagrindą, kurį sudaro trys dalys, ieškovai pirmojoje instancijoje iš esmės teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nepripažino jų teisės į nuosavybę pažeidimo egzistavimo, padarytą Sąjungos institucijų aktais ir veiksmais.

148 Šio pagrindo pirmoje dalyje, susijusioje su *BoC* atliktu *Laïki* apdraustų indėlių perėmimu ir neapdraustų indėlių palikimu *Laïki*, 37,5 % *BoC* neapdraustų indėlių konvertavimu į akcijas ir kitos neapdraustų indėlių dalies laikinu įšaldymu, ieškovai pirmojoje instancijoje visų pirma pažymi, kad 2016 m. rugsėjo 20 d. Sprendime *Ledra Advertising ir kt. / Komisija ir ECB* (C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701) Teisingumo Teismas nagrinėjo tik 2013 m. balandžio 26 d. susitarimo memorandumo 1.23–1.27 punktus.

149 Be to, ieškovai pirmojoje instancijoje ginčija pirmojo skundžiamo sprendimo 285 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 284 punkte pateiktą Bendrojo Teismo vertinimą, kad teisės į nuosavybę apribojimai buvo numatyti įstatyme, nors, pirma, priimdama nagrinėjamas priemones Sąjunga neturėjo įgaliojimų nustatyti kokio nors gelbėjimo privačiomis lėšomis ar atitinkamų bankų pertvarkymo. Antra, 2013 m. kovo 22 d. įstatymas buvo priimtas tik dėl ypatingo atsakovų pirmojoje instancijoje spaudimo Kipro valdžios institucijoms, kaip matyti iš jo turinio, kurį lėmė Komisija, ir jo priėmimo datos, t. y. kitą dieną po tos dienos, kai ECB nusprendė nutraukti skubią paramą likvidumui padidinti. Todėl Chartijos 52 straipsnio 1 dalyje nurodytas teisės aktų kokybės kriterijus nėra įvykdytas. Trečia, priešingai, nei pirmojo skundžiamo sprendimo 276 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 275 punkte nusprendė Bendrasis Teismas, 2013 m. kovo 22 d. įstatyme nenumatyta realių garantijų atitinkamų bankų kreditoriams ir akcininkams ir neužtikrinama teisė į veiksmingą teisminę gynybą. Ketvirta, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą ir iškraipė įrodymus, kai pirmojo skundžiamo sprendimo 282 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 281 punkte nusprendė, kad dėl situacijos skubos nebuvo įmanoma taikyti išankstinio konsultavimosi procedūros.

150 Galiausiai ieškovai pirmojoje instancijoje mano, kad nagrinėjamomis priemonėmis buvo pažeistas proporcingumo principas, nes galėjo būti priimtos kitos mažiau ribojančios priemonės. Šiuo klausimu jie patikslina, pirma, jog tai, kad Kipro parlamentas atmetė banko indėlių mokestį, nepateisina griežtesnės priemonės taikymo. Antra, Kipro Respublikos atvejis yra visiškai panašus į kitų valstybių narių, kurių valiuta – euras, prašančių finansinės paramos, atvejį. Trečia, ieškovai pirmojoje instancijoje primena, kad 2015 m. birželio 16 d. Sprendime *Gauweiler ir kt.* (C-62/14, EU:C:2015:400) Teisingumo Teismas patvirtino, jog ECB turi daug galimybių didinti finansų rinkas, užtikrinti euro stabilumą ir skatinti finansinį stabilumą. Ketvirta, progresyvumo mažinant didesnių nei 100 000 EUR indėlių vertę nebuvimas yra nesuderinamas su proporcingumo principu.

151 Šeštojo pagrindo antroje dalyje, susijusioje su *BoC* paprastųjų akcijų nominaliosios vertės sumažinimu nuo vieno euro iki vieno cento ir filialų Graikijoje pardavimu, ieškovai pirmojoje instancijoje daro nuorodą į savo argumentus, pateiktus šio pagrindo pirmoje dalyje. Be to, jie tvirtina, kad filialų Graikijoje pardavimas nebuvo atviras, skaidrus ir nediskriminacinis.

152 Grįsdami šio pagrindo trečiąją dalį ieškovai pirmojoje instancijoje tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad ECB veiksmai dėl skubios paramos likvidumui padidinti nelėmė akivaizdaus ECB statuto 14.4 straipsnio, gero administravimo principo ir teisingumo bei nuoseklumo reikalavimų pažeidimo. Pirma, priešingai, nei Bendrasis Teismas nusprendė pirmojo skundžiamo sprendimo 377 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 376 punkte, ECB reikalavo priimti šio sprendimo 124 punkte nurodytas priemones, kaip tai matyti iš jų argumentų, pateiktų dėl antrojo pagrindo. Antra, šios institucijos elgesys neteisėtas, nes dėl turimos didelės diskrecijos nuspręsti, ar bankas yra mokus, ir taip jam suteikti skubią paramą likvidumui padidinti ji veikia

taikydama sprendimų priėmimo procedūrą, prieštaraujančią Chartijos 52 straipsnio 1 daliai. Trečia, Bendrasis Teismas pirmojo skundžiamo sprendimo 400 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 399 punkte klaidingai nusprendė, kad 2013 m. kovo 21 d. ECB pranešimas spaudai atitinka reikalavimą motyvuoti, nes leido sužinoti tos pačios dienos ECB valdančiosios tarybos sprendimo motyvus.

153 Atsakovai pirmojoje instancijoje ginčija ieškovų pirmojoje instancijoje argumentus.

Teisingumo Teismo vertinimas

154 Pirmiausia reikia priminti, kad, kaip pirmojo skundžiamo sprendimo 254 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 253 punkte teisingai nurodė Bendrasis Teismas, Chartijos 17 straipsnyje įtvirtinta teisė į nuosavybę nėra absoliuti (2016 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Ledra Advertising ir kt. / Komisija ir ECB*, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 69 punktas).

155 Pagal Chartijos 52 straipsnio 1 dalį joje pripažintų teisių ir laisvių įgyvendinimo apribojimas turi būti numatytas įstatymo ir nekeisti šių teisių ir laisvių esmės ir, remiantis proporcingumo principu, apribojimai galimi tik tuo atveju, kai jie būtini ir tikrai atitinka Sąjungos pripažintus bendrus interesus arba reikalingi kitų teisėms ir laisvėms apsaugoti (2019 m. sausio 31 d. Sprendimo *Islamic Republic of Iran Shipping Lines ir kt. / Taryba*, C-225/17 P, EU:C:2019:82, 101 punktas).

156 Dėl šeštojo pagrindo pirmos dalies pirmiausia reikia pažymėti, kad Bendrasis Teismas nepadarė klaidos, kai pirmojo skundžiamo sprendimo 261 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 260 punkte nusprendė, kad 2016 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Ledra Advertising ir kt. / Komisija ir ECB* (C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701) 73 ir 74 punktuose pateiktas Teisingumo Teismo vertinimas dėl pirmosios priemonių grupės, nurodytos 2013 m. balandžio 26 d. susitarimo memorandumo 1.23–1.27 punktuose, yra reikšmingas nagrinėjamoje byloje.

157 Bet kuriuo atveju, pirma, kalbant apie argumentų grupę, grindžiamą tuo, kad ieškovų teisės į nuosavybę apribojimai nebuvo numatyti įstatyme, konkrečiai – dėl ieškovų pirmojoje instancijoje argumento, kad priimant šio sprendimo 124 punkte nurodytas priemones Sąjunga negalėjo reikalauti kokio nors gelbėjimo privačiomis lėšomis arba atitinkamų bankų pertvarkymo, reikia konstatuoti, kad, viena vertus, kaip Bendrasis Teismas teisingai nurodė pirmojo skundžiamo sprendimo 284 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 283 punkte, kadangi klostantis faktinėms aplinkybėms bankų gelbėjimo privačiomis lėšomis srityje nebuvo Sąjungos derinimo priemonių, tai visiškai nereiškia, kad valstybėms narėms drausta priimti gelbėjimo privačiomis lėšomis priemones, dėl kurių priėmimo vis dėlto negali kilti Sąjungos deliktinė atsakomybė. Kita vertus, dėl banko pertvarkymo tvarkos pažymėtina, kad Bendrasis Teismas nesprendė dėl to, ar klostantis faktinėms aplinkybėms ši tvarka turėjo teisinį pagrindą Sąjungos teisėje, todėl ieškovų pirmojoje instancijoje argumentą šiuo klausimu reikia atmesti kaip nereikšmingą.

158 Be to, dėl ieškovų pirmojoje instancijoje tvirtinimo, kad atsakovai pirmojoje instancijoje darė didelį spaudimą Kipro valdžios institucijoms priimti 2013 m. kovo 22 d. įstatymą, kad Chartijos 52 straipsnio 1 dalyje nurodytas teisės akto kokybės kriterijus nėra įvykdytas ir kad pagal minėtą įstatymą atitinkamų bankų kreditoriams ir akcininkams nebuvo numatyta nei garantija, nei veiksminga teisminė gynyba, reikia konstatuoti, kad šiais argumentais ieškovai pirmojoje instancijoje iš tikrųjų prašo Teisingumo Teismo iš naujo įvertinti Bendrajame Teisme pateiktus faktus ir įrodymus, tačiau neįrodė, kad atlikdamas šį vertinimą Bendrasis Teismas pirmojo skundžiamo sprendimo 274–281 punktuose ir antrojo skundžiamo sprendimo 273–280 punktuose iškraipė minėtus faktus ir įrodymus. Remiantis šio sprendimo 127 ir 128 punktuose priminta jurisprudencija, tokie argumentai nepriimtini vykstant apeliaciniam procesui.

159 Dėl ieškovų pirmojoje instancijoje argumento, kad, priešingai, nei pirmojo skundžiamo sprendimo 282 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 281 punkte nusprendė Bendrasis Teismas, buvo galima taikyti išankstinio konsultavimosi su atitinkamų bankų indėlininkais ir akcininkais procedūrą, reikia konstatuoti, kad Bendrasis Teismas šiuose skundžiamų sprendimų punktuose savo argumentus teisingai grindė 2016 m. liepos 21 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimu *Mamatas ir kiti prieš Graikiją* (CE:ECHR:2016:0721JUD006306614), iš kurio matyti, kad reikalavimas bet kokį nuosavybės teisės apribojimą įtvirtinti įstatyme neturėtų būti aiškinamas taip, kad susiję asmenys konsultuotųsi prieš priimant tokį įstatymą, visų pirma tuomet, kai dėl tokio išankstinio konsultavimosi neišvengiamai buvo pavėlintas priemonių, skirtų išvengti bankų žlugimui, taikymas.

160 Antra, dėl argumentų grupės, grindžiamos proporcingumo principo pažeidimu, reikia priminti, kad pagal šį principą reikalaujama, kad Sąjungos teisės nuostata įtvirtintos priemonės būtų tinkamos atitinkamais teisės aktais siekiamiems teisėtiems tikslams įgyvendinti ir neviršytų to, kas būtina jiems pasiekti (2019 m. sausio 31 d. Sprendimo *Islamic Republic of Iran Shipping Lines ir kt. / Taryba*, C-225/17 P, EU:C:2019:82, 102 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

161 Nagrinėjamu atveju Bendrasis Teismas pirmojo skundžiamo sprendimo 255 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 254 punkte pirmiausia atsižvelgė į atsakovų pirmojoje instancijoje aktais ir veiksmais siekiamą bendrojo intereso tikslą užtikrinti Kipro finansų sistemos ir visos euro zonos stabilumą.

162 Paskui pirmojo skundžiamo sprendimo 302–313 punktuose ir antrojo skundžiamo sprendimo 301–312 punktuose jis išnagrinėjo ieškovų pirmojoje instancijoje argumentus, kuriais šie siekė užginčyti, kad taip siekiamam tikslui pasiekti nėra mažiau ribojančių priemonių. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas atsižvelgė į tai, kad 2013 m. kovo 19 d. Kipro parlamentas atsisakė nustatyti mokestį už visus banko indėlius, nepatogumus ar alternatyvių sprendimų nebuvimą, nurodytus 2013 m. gegužės mėn. TVF ataskaitos 11 punkte, į didelius nuostolius, kuriuos tiek mokesčių mokėtojai, tiek indėlininkai būtų patyrę dėl Kipro Respublikos pasitraukimo iš euro zonos, ir į laipsniškos atitinkamų bankų indėlių vertės sumažinimo sistemos, kurią pasiūlė ieškovai pirmojoje instancijoje, trūkumus.

163 Galiausiai pirmojo skundžiamo sprendimo 311 ir 312 punktuose bei antrojo skundžiamo sprendimo 310 ir 311 punktuose jis atmetė Kipro Respublikos ir kitų valstybių narių, kurių valiuta – euras, padėties palyginimą, motyvuodamas tuo, kad Kipro Respublikos finansų sektorius buvo pernelyg didelis, atsižvelgiant į jo ekonomikos dydį.

164 Iš išsamių Bendrojo Teismo išvadų matyti, kad jis nepadarė vertinimo klaidos ir nepažeidė proporcingumo principo, kai nusprendė, kad atitinkamų bankų rekapitalizavimo alternatyvos nebūtų mažiau ribojančios, nei priimtos priemonės, ir kad netaikant rekapitalizavimo atitinkamiems bankams kiltų rizika privalėti nutraukti veiklą ir nevaldomo žlugimo, kuris gali būti sistemingas ir greitai išplisti į kitas valstybes nares ar net į visą euro zonos bankų sistemą, pavojus.

165 Taigi šeštojo pagrindo pirma dalis turi būti atmesta.

166 Dėl šio pagrindo antros dalies reikia, pirma, konstatuoti, kad ieškovai pirmojoje instancijoje tik bendrai nurodo savo argumentus, pateiktus šio pagrindo pirmoje dalyje. Darytina išvada, kad dėl šio sprendimo 156–165 punktuose nurodytų priežasčių jų argumentams negalima pritarti.

167 Antra, dėl priekaišto, kad filialų Graikijoje pardavimas nebuvo atviros, skaidrios ir nediskriminacinės procedūros objektas, ieškovai pirmojoje instancijoje tik daro nuorodą į Bendrajame Teisme jų pateiktus įrodymus, tačiau nenurodo, kurie iš šių įrodymų buvo iškraipyti. Taigi, remiantis šio sprendimo 128 punkte nurodyta jurisprudencija, toks priekaištas apeliacinio skundo nagrinėjimo etape nepriskirtinas Teisingumo Teismo kompetencijai.

168 Darytina išvada, kad šeštojo pagrindo antrai daliai negalima pritarti.

169 Dėl šio pagrindo trečios dalies, visų pirma dėl ieškovų pirmojoje instancijoje argumentų, kuriais siekiama, pirma, užginčyti tai, kad šio sprendimo 124 punkte nurodytų priemonių nebuvo reikalaujama priimti nei 2013 m. kovo 21 d. ECB pranešime spaudai, nei tos pačios dienos ECB valdančiosios tarybos sprendime, ir, antra, ginčyti ECB veiksmų teikiant skubią paramą likvidumui padidinti teisėtumą, reikia pažymėti, kad ieškovai pirmojoje instancijoje daro nuorodą į savo argumentus, pateiktus dėl antrojo pagrindo, kur, kaip buvo nurodyta minėto sprendimo 133 punkte, tik pakartojami jų Bendrajame Teisme pateikti argumentai, susiję su ECB vaidmeniu šiuo klausimu, kurie buvo atmesti kaip nepriimtini, remiantis to paties sprendimo 127 punkte minėta jurisprudencija.

170 Be to, dėl ieškovų pirmojoje instancijoje argumentų, susijusių su 2013 m. kovo 21 d. ECB pranešimo spaudai motyvavimo nebuvimu, pakanka pažymėti, kad šiais argumentais siekiama ginčyti pirmojo skundžiamo sprendimo 400 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 399 punkte pateiktus motyvus, iš kurių matyti, kad „taigi šiuo atveju susiklosčiusiomis aplinkybėmis iš 2013 m. kovo 21 d. [ECB] pranešimo spaudai formuluotės, nors ir lakoniškos, ieškovai, be kita ko, atsižvelgdami į aplinkybes, taikomas teisės normas ir ECB pirmininko pastabas, pateiktas per 2013 m. balandžio 4 d. spaudos konferenciją, bet kuriuo atveju galėjo suprasti, kad nurodytų bankų nemokumas, nesant tinkamos koregavimo programos, trukdo išlaikyti esamo dydžio skubią paramą likvidumui padidinti“. Taigi šie motyvai yra pertekliniai, palyginti su pirmojo skundžiamo sprendimo 397–399 punktais ir antrojo skundžiamo sprendimo 396–398 punktais.

171 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją dėl Bendrojo Teismo sprendimo perteklinių motyvų pateikti argumentai negali lemti šio sprendimo panaikinimo, todėl yra nereikšmingi (2015 m. vasario 12 d. Sprendimo *Komisija / IPK International*, C-336/13 P, EU:C:2015:83, 33 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

172 Vadinasi, reikia atmesti šeštojo pagrindo trečią dalį, taigi ir visą šį pagrindą.

Dėl septintojo pagrindo

Šalių argumentai

173 Pateikdami septintąjį pagrindą ieškovai pirmojoje instancijoje priekaištauja Bendrajam Teismui, kad šis padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad atsakovų pirmojoje instancijoje aktais ir veiksmais nebuvo pažeistas teisėtų lūkesčių apsaugos principas.

174 Pirma, jie teigia, kad 2013 m. vasario 11 d. KCB valdytojo biuro direktoriaus raštas *Laïki* ir *BoC* vykdomiesiems direktoriams suteikė aiškias, tikslias ir besąlygines garantijas, kad indėlininkų teisės nebus apribotos ir kad šios garantijos bus privalomos Eurosistemai.

175 Antra, 2013 m. sausio 21 d. Euro grupės įsipareigojimas taikyti FPP Kipro Respublikai pagal 2012 m. lapkričio mėn. sutartą politinį susitarimą lėmė atitinkamų bankų indėlininkų lūkesčius, kad nebus reikalaujama jokio gelbėjimo privačiomis lėšomis.

176 Gailiausiai, trečia, ieškovai pirmojoje instancijoje teigia, kad finansinės paramos teikimas kitoms valstybėms narėms, kurių valiuta yra euras, t. y. Airijai, Graikijos Respublikai, Ispanijos Karalystei ir Portugalijos Respublikai, nebuvo siejamas su sąlyga, kad turi būti priimtos gelbėjimo privačiomis lėšomis priemonės, ir nurodo tai, kad ECB leido skubią paramą likvidumui padidinti ilgesnį laikotarpį. Šiuo klausimu jie pažymi, kad Bendrojo Teismo nuoroda į 2016 m. liepos 19 d. Sprendimą *Kotnik ir kt.*

(C-526/14, EU:C:2016:570) neturi reikšmės, nes tas sprendimas susijęs su Komisijos veiksmais pagal SESV nuostatas dėl valstybės pagalbos, kuriose numatytas tinkamai nustatytas teisinis pagrindas ir šiai institucijai suteikiama aiški kompetencija.

177 Atsakovai pirmojoje instancijoje ginčija ieškovų pirmojoje instancijoje argumentus.

Teisingumo Teismo vertinimas

178 Reikia priminti, kad, remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, teisė remtis teisėtų lūkesčių apsaugos principu suteikta kiekvienam asmeniui, kuriam Europos Sąjungos institucija, suteikdama aiškių garantijų, sukėlė pagrįstų lūkesčių. Tačiau niekas negali teigti, kad buvo pažeistas šis principas, jeigu tokių garantijų nebuvo (šiuo klausimu žr. 2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Pappalardo ir kt. / Komisija*, C-350/16 P, EU:C:2017:672, 39 punktą ir 2019 m. sausio 31 d. Sprendimo *Islamic Republic of Iran Shipping Lines ir kt. / Taryba*, C-225/17 P, EU:C:2019:82, 57 punktą).

179 Nagrinėjamu atveju, pirma, dėl argumentų grupės, susijusios su tuo, kad Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, jog negalima kildinti jokių teisėtų lūkesčių nei dėl 2013 m. vasario 11 d. KCB valdytojo biuro direktoriaus rašto atitinkamų bankų vykdomiesiems direktoriams, nei dėl 2013 m. sausio 21 d. Euro grupės įsipareigojimo taikyti finansinės paramos priemonę Kipro Respublikai, reikia konstatuoti, kad šiais argumentais ieškovai pirmojoje instancijoje tik pakartoja argumentus, kurie jau buvo pateikti Bendrajame Teisme, ir iš esmės prašo Teisingumo Teismo iš naujo nuspręsti dėl tam tikrų įrodymų, nesiremdami kokiu nors Bendrojo Teismo atliktu jų iškraipymu. Todėl šie argumentai, atsižvelgiant į šio sprendimo 127 ir 128 punktuose minėtą jurisprudenciją, turi būti atmesti kaip nepriimtini.

180 Kita vertus, ieškovai pirmojoje instancijoje negali priekaištauti Bendrajam Teismui dėl to, kad pirmojo skundžiamo sprendimo 432 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 431 punkte jis rėmėsi 2016 m. liepos 19 d. Sprendimu *Kotnik ir kt.* (C-526/14, EU:C:2016:570) tam, kad nuspręstų, jog vien aplinkybė, kad per ankstesnius tarptautinės finansų krizės etapus finansinės paramos suteikimas priklausė nuo priemonių, panašių į nurodytąsias šio sprendimo 124 punkte, priėmimo, savaime negali būti laikoma tikslia, besąlygine ir neprieštaringa garantija, dėl kurios atitinkamų bankų akcininkams, obligacijų turėtojams ir indėlininkams kiltų pagrįstų teisėtų lūkesčių, kaip taip yra ir finansinės paramos Kipro Respublikai suteikimo atveju.

181 Iš tiesų, nors bylos, kurioje priimtas šis sprendimas, faktinės aplinkybės, žinoma, skyrėsi, vis dėlto minėto sprendimo 65 punkte Teisingumo Teismo padaryta išvada, kad aplinkybė, jog atitinkamų bankų subordinuotųjų kreditorių, t. y. kreditorių, kurių reikalavimai tenkinami po obligacijų turėtojų reikalavimų, bet prieš akcininkų reikalavimus, šias skolinių reikalavimų priemones išleidusios įstaigos nemokumo atveju per pirmąjį tarptautinės finansų krizės etapą nebuvo prašoma prisidėti prie kredito įstaigų gelbėjimo, neleidžia kilti subordinuotųjų kreditorių ir akcininkų teisėtiems lūkesčiams dėl dalijimosi našta priemonių netaikymo jiems ateityje, pagal analogiją yra tinkama ir taikoma nagrinėjamam atvejui. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad šis teiginys turi būti vertinamas atsižvelgiant į to paties sprendimo 66 punktą, kuriame Teisingumo Teismas priminė, kad nors teisėtų lūkesčių apsaugos principas yra vienas iš pagrindinių Sąjungos principų, ūkio subjektai negali pagrįstai tikėtis išlaikyti egzistuojančios padėties, kuri gali pasikeisti Sąjungos institucijoms įgyvendinant savo diskreciją, ypač tokioje srityje, kuriai būdingas nuolatinis prisitaikymas atsižvelgiant į ekonominės situacijos pokyčius.

182 Vadinasi, tai, kad, kaip teigia ieškovai pirmojoje instancijoje, byla, kurioje priimtas 2016 m. liepos 19 d. Sprendimas *Kotnik ir kt.* (C-526/14, EU:C:2016:570), buvo susijusi tik su Komisijos veiksmais bankų sektoriui suteiktos valstybės pagalbos srityje, akivaizdžiai neturi įtakos Teisingumo Teismo argumentų reikšmingumui šiose bylose, juo labiau kad ji taip pat susijusi su finansų krize ir priskirtina ekonominei ir pinigų politikai, kuriai reikia nuolatinio pritaikymo atsižvelgiant į ekonominės situacijos pokyčius.

183 Taigi turi būti atmestas visas septintasis pagrindas.

Dėl aštuntojo pagrindo

Šalių argumentai

184 Pateikdami aštuntąjį pagrindą ieškovai pirmojoje instancijoje teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai konstatavo, kad dėl atsakovų pirmojoje instancijoje aktų ir veiksmų nebuvo pažeistas vienodo požiūrio principas.

185 Visų pirma jie teigia, kad *Laïki* ir *BoC* akcininkai bei neapdrausti indėlininkai buvo diskriminuojami, palyginti su *Laïki* kreditoriumi, kurio reikalavimai kilo dėl skubios paramos likvidumui padidinti, t. y. KCB. Konkrečiai kalbant, dėl skubios paramos likvidumui padidinti atsiradusį skolinį reikalavimą lėmė neteisėti atsakovų pirmojoje instancijoje veiksmai, nes ECB kelerius metus leido skirti skubią paramą likvidumui padidinti ir pareikalavo ją skubiai grąžinti pagal 2013 m. kovo 21 d. neteisėtą sprendimą. Be to, ieškovai pirmojoje instancijoje priekaištauja Bendrajam Teismui, kad pirmojo skundžiamo sprendimo 449 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 448 punkte savo argumentus jis grindė 2015 m. spalio 7 d. Sprendimu *Accorinti ir kt. / ECB* (T-79/13, EU:T:2015:756, 92 punktas) ir 2017 m. sausio 24 d. Sprendimu *Nausicaa Anadyomène ir Banque d'escompte / ECB* (T-749/15, nepaskelbtas Rink., EU:T:2017:21, 108 ir 109 punktai), nors jie buvo susiję su valstybės skolos vertybinių popierių pirkimu, o ne su bankų indėliais.

186 Antra, ieškovai pirmojoje instancijoje mano, kad buvo netiesiogiai diskriminuojami dėl pilietybės (nacionalinės priklausomybės), palyginti su indėlių Graikijos filialuose turėtojais. Konkrečiai kalbant, pirma, ši diskriminacija prieštarauja įsisteigimo laisvei. Antra, neaiški rizika, kad indėlių Graikijos filialuose vertės sumažėjimas galėjo lemti bendrą indėlių Graikijoje atsiėmimą, negali pateisinti diskriminacinio vertinimo. Trečia, euro grupės parama PSI, nepaisant neigiamo poveikio *Laïki* ir *BoC* rizikos, įrodo, kad ieškovai pirmojoje instancijoje diskriminuojami, palyginti su Graikijos bankų indėlininkais ir akcininkais.

187 Trečia, ieškovai pirmojoje instancijoje teigia, kad jie diskriminuojami, palyginti su indėlininkais, kurių indėliai neviršija 100 000 EUR. Pirmiausia jie teigia, kad, Europos Žmogaus Teisių Teismo teigimu, neteisinga naudoti 100 000 EUR ribą kaip diferenciacijos veiksnį, palyginti su obligacijų vertės sumažinimu (2016 m. liepos 21 d. EŽTT sprendimo *Mamatas ir kiti prieš Graikiją*, CE:ECHR:2016:0721JUD006306614, 137 punktas), o tai taikoma ir indėliams. Be to, 1994 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 94/19/EB dėl indėlių garantijų sistemų (OL L 135, 1994, p. 5; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 2 t., p. 252) daromas skirtumas tarp indėlių, kurie yra mažesni ir didesni nei 100 000 EUR, yra nereikšmingas, nes ieškovams pirmojoje instancijoje buvo atsisakyta suteikti galimybę reikalauti padengti skolinius reikalavimus, kylančius iš didesnių nei 100 000 EUR indėlių. Galiausiai atsakovai pirmojoje instancijoje pažeidė šią direktyvą, nes kompleksinės paramos priemonėse, kurias euro grupė patvirtino per 2013 m. kovo 16 d. posėdį, buvo numatyta, kad, kiek tai susiję su indėliais iki 100 000 EUR dydžio, bus patirta 6,75 % nuostolių.

188 Ketvirta, ieškovai pirmojoje instancijoje teigia patyrę diskriminaciją, palyginti su kitų valstybių narių, kurių valiuta yra euras, bankų, gavusių finansinę paramą, indėlininkais ir akcininkais. Šiuo klausimu jie pažymi, be kita ko, kad kiekviena šios paramos suma buvo didesnė už tą, kuri pagal FPP suteikta Kipro Respublikai, ir ji suteikta mažiau įpareigojančiomis sąlygomis.

189 Galiausiai, penkta, Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, kad ieškovų pirmojoje instancijoje padėtis skyrėsi nuo Kipro kooperatinių bankų sektoriaus narių padėties, atsižvelgiant į *Laïki* ir *BoC* nemokumo situaciją, nors, viena vertus, šį nemokumą lėmė atsakovų pirmojoje instancijoje elgesys. Kita vertus, kadangi administracinė ar teisminė institucija nekonstatavo šio nemokumo, neaiški „nemokumo“

sąvoka negali būti objektyvus nevienodo vertinimo, dėl kurio nukentėjo ieškovai pirmojoje instancijoje, pateisinimas. Be to, Bendrasis Teismas neturėjo pagrindo remtis 2013 m. gegužės mėn. TVF ataskaita, kuri buvo vėlesnė už šio sprendimo 124 punkte nurodytų priemonių priėmimą.

190 Atsakovai pirmojoje instancijoje ginčija šiuos įvairius argumentus.

Teisingumo Teismo vertinimas

191 Pagal bendrąjį Sąjungos teisės vienodo požiūrio principą reikalaujama, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos – vienodai, jei toks vertinimas negali būti objektyviai pagrįstas (2019 m. birželio 6 d. Sprendimo *P. M. ir kt.*, C-264/18, EU:C:2019:472, 28 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

192 Skirtingu vertinimu pažeisti vienodo požiūrio principą galima tik tuomet, kai nagrinėjamos situacijos yra panašios dėl visų joms būdingų elementų (žr., be kita ko, 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Arcelor Atlantique ir Lorraine ir kt.*, C-127/07, EU:C:2008:728, 25 punktą).

193 Visų pirma dėl argumentų grupės, grindžiamos tariama ieškovų pirmojoje instancijoje diskriminacija, palyginti su *Laïki* kreditoriaus, kurio reikalavimai kyla dėl skubios paramos likvidumui padidinti, t. y. KCB, padėtimi, Bendrasis Teismas pirmojo skundžiamo sprendimo 448 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 447 punkte pažymėjo, kad, kaip pripažino patys ieškovai pirmojoje instancijoje, skubios paramos likvidumui padidinti teikimas priklauso nacionalinių centrinių bankų kompetencijai, o tai reiškia, kad šioje byloje tik KCB galėjo suteikti *Laïki* skubią paramą likvidumui padidinti, todėl turėjo skolinį reikalavimą pastarojo atžvilgiu.

194 Pirmojo skundžiamo sprendimo 449 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 448 punkte Bendrasis Teismas patikslino, kad, skirtingai nei atitinkamų bankų neapdraustų indėlių turėtojai ir *BoC* akcininkai, kurie veikia tik savo privačiais interesais, Eurosistemos centrinis bankas priima sprendimus, remdamasis išimtinai viešojo intereso tikslais, kaip matyti iš 2015 m. spalio 7 d. Sprendimo *Accorinti ir kt. / ECB* (T-79/13, EU:T:2015:756, 92 punktas) ir 2017 m. sausio 24 d. Sprendimo *Nausicaa Anadyomène ir Banque d'escompte / ECB* (T-749/15, nepaskelbtas Rink., EU:T:2017:21, 108 ir 109 punktai).

195 Pirmojo skundžiamo sprendimo 450 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 449 punkte konstatavęs, kad KCB iš skubios paramos likvidumui padidinti gautą skolinį reikalavimą įgijo siekdamas prisidėti prie bendrojo intereso tikslo užtikrinti Kipro finansų sistemos ir visos euro zonos stabilumą, Bendrasis Teismas pirmojo skundžiamo sprendimo 452 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 451 punkte konstatavo, kad *BoC* akcininkų ir KCB akcininkų padėtis nebuvo panaši, todėl vienodo požiūrio principas nebuvo pažeistas.

196 Šiuose argumentuose nėra jokios teisės klaidos, atsižvelgiant į šio sprendimo 191 ir 192 punktuose nurodytą jurisprudenciją.

197 Be to, Bendrajam Teismui negalima priekaištauti dėl to, kad savo argumentus jis grindė šio sprendimo 194 punkte nurodytais sprendimais, motyvuojant tuo, kad jie buvo susiję su skolos vertybinių popierių pirkimu iš Graikijos valstybės, o ne su bankų indėliais. Šiuo klausimu, kaip teisingai pažymėjo ECB, reikia pabrėžti, kad, neatsižvelgiant į nagrinėjamų valstybės skolos restruktūrizavimo priemonių pobūdį, Europos centrinių bankų sistemos (ECBS) centrinio banko, siekiančio viešojo intereso tikslo, padėtis skiriasi nuo privačių investuotojų, turinčių skolinius reikalavimus valstybei, ir tokių banko indėlių turėtojų, kaip ieškovai pirmojoje instancijoje, padėties.

198 Antra, dėl argumentų grupės, susijusios su tariama ieškovų pirmojoje instancijoje ir filialuose Graikijoje indėlių turėtojų diskriminacija, pažymėtina, kad ieškovai pirmojoje instancijoje tvirtina, kad tokia diskriminacija prieštarauja įsisteigimo laisvei. Šiuo aspektu pakanka konstatuoti, kad jie šią argumentų grupę pirmą kartą pateikė Teisingumo Teisme, todėl ją reikia atmesti kaip nepriimtiną (šiuo klausimu žr. 2017 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Telefónica / Komisija*, C-487/16 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2017:961, 84 punktą ir 2018 m. rugsėjo 26 d. Sprendimo *Philips ir Philips France / Komisija*, C-98/17 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2018:774, 42 punktas).

199 Be to, reikia pažymėti, kad ieškovų pirmojoje instancijoje argumentai susiję (nesiremiant jokiu iškraipymu) su Bendrojo Teismo pirmojo skundžiamo sprendimo 467, 476 ir 477 punktuose bei antrojo skundžiamo sprendimo 466, 475 ir 476 punktuose nurodytais faktais ir įrodymų vertinimu dėl to, kad apskritai egzistuoja indėlių atsiėmimo Graikijoje pavojus, dėl kurio galėjo sumažėti filialuose Graikijoje esančių indėlių vertė, todėl pateisinama ginčijama diskriminacija, ir su faktinėmis aplinkybėmis, kuriomis euro grupė skatino PSI, todėl dėl šio sprendimo 127 ir 128 punktuose nurodytų motyvų jie turi būti atmesti kaip nepriimtini.

200 Trečia, dėl argumentų grupės, susijusios su tariama ieškovų pirmojoje instancijoje ir atitinkamų bankų indėlininkų, kurių indėliai neviršijo 100 000 EUR, diskriminacija, reikia pažymėti, pirma, kad išvada, kurią Europos Žmogaus Teisių Teismas padarė savo 2016 m. liepos 21 d. Sprendime *Mamatas ir kt. prieš Graikiją* (CE:ECHR:2016:0721JUD006306614, 137 punktas), kad nėra teisinga taikyti 100 000 EUR vertės ribą, kaip skirstymo dėl obligacijų vertės sumažinimo taikymo kriterijų, buvo padaryta atsižvelgiant į specialų atitinkamų fizinių ar juridinių asmenų kaip obligacijų turėtojų statusą, bet ne į banko indėlininkų statusą, įtvirtintą Direktyvoje 94/19.

201 Šiuo klausimu ir, antra, kiek tai susiję su ieškovų pirmojoje instancijoje argumentais, pateiktais ginčijant šios direktyvos svarbą nagrinėjamoms byloms, reikia konstatuoti, kad šie argumentai neatitinka šio sprendimo 127 punkte primintų reikalavimų, pagal kuriuos turi būti tiksliai nurodytos ginčijamos prašomo panaikinti sprendimo dalys ir teisiniai argumentai, konkrečiai pagrindžiantys šį prašymą, todėl jį reikia atmesti kaip nepriimtiną.

202 Ketvirta, dėl argumentų grupės, grindžiamos tariamu ieškovų pirmojoje instancijoje ir kitų valstybių narių, kurių valiuta yra euras (ne Kipro Respublikos) ir kurios finansinę paramą gavo anksčiau nei ši valstybė narė, indėlininkų bei akcininkų diskriminavimu, reikia konstatuoti, kad Bendrasis Teismas pirmojo skundžiamo sprendimo 490 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 489 punkte konstatavo, kad priemonės, kurios gali būti taikomos, kai ESM teikia finansinę paramą tam, kad būtų įveikti savo bankų sistemą privalančios rekapitalizuoti valstybės patiriami finansiniai sunkumai, konkrečiais atvejais gali labai skirtis, atsižvelgiant į visus veiksnius, neapimančius pagalbos dydžio, palyginti su šios valstybės ekonomikos dydžiu. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas minėtuose skundžiamų sprendimų punktuose konstatavo, kad šie veiksniai, be kita ko, gali apimti paramą gaunančios valstybės ekonominę situaciją, perspektyvas atkurti atitinkamų bankų ekonominį pajėgumą, priežastis, dėl kurių šie bankai patyrė sunkumų, įskaitant, jei reikia, pernelyg didelį, palyginti su nacionaline ekonomika, paramą gaunančios valstybės bankų sektorių, tarptautinės ekonominės situacijos pokyčius arba didelę tikimybę, kad ateityje ESM (arba kitos tarptautinės organizacijos, Sąjungos institucijos ir įstaigos ar valstybės) turės įsikišti ir padėti kitoms sunkumų patiriančioms valstybėms, ir dėl to gali prireikti prevenciniais tikslais riboti kiekvienam įsikišimui skirtas sumas.

203 Ieškovų pirmojoje instancijoje argumentai neįrodo, kad šis Bendrojo Teismo vertinimas yra klaidingas. Pirma, jų nurodyta aplinkybė, kad „indėlio [ar akcijos] euro zonos valstybėje ekonominė funkcija yra panaši į tą, kurią jis atlieka bet kurioje kitoje euro zonos šalyje“, visiškai nereiškia, kad Kipro Respublikos indėlininkų ir akcininkų padėtis yra panaši į kitų valstybių narių, kurių valiuta yra euras, indėlininkų ir akcininkų, gavusių finansinę paramą, suteiktą anksčiau nei Kipro Respublikai, padėtį, nes patys veiksniai, į kuriuos reikia atsižvelgti atliekant lyginamąją analizę, yra susiję su pačiomis valstybėmis narėmis.

204 Antra, nesvarbu, kad, kaip teigia ieškovai pirmojoje instancijoje, „bet kuriuo atveju jie negalėjo būti laikomi atsakingais dėl kokių nors priežasčių, dėl kurių Kipro [Respublikai] reikėjo finansinės paramos“. Ši aplinkybė ne tik neturi įtakos Bendrojo Teismo argumentams, pateiktiems vertinant, ar ieškovai pirmojoje instancijoje buvo diskriminuojami, palyginti su kitų nei Kipro Respublika valstybių narių, kurių valiuta yra euras ir kurios anksčiau gavo ESM finansinę paramą, bankų indėlininkais ir akcininkais, bet ir pirmiausia netrukdo tam, kad priemonių, kurios gali būti papildytos šia parama, turinį lemtų argumentai, susiję tik su šios paramos prašančios valstybės narės, kurios valiuta yra euras, finansiniais sunkumais.

205 Trečia, reikia konstatuoti, kad ieškovų pirmojoje instancijoje argumentas, jog Kipro Respublika drastiškiausiomis sąlygomis gavo mažiausią paramos sumą, yra tik Bendrajame Teisme jau pateikto argumento pakartojimas, todėl, atsižvelgiant į šio sprendimo 127 punkte primintą jurisprudenciją, jį reikia atmesti kaip nepriimtiną.

206 Galiausiai, penkta, dėl argumentų grupės, susijusios su tariama ieškovų pirmojoje instancijoje ir Kipro kooperatinių bankų sektoriaus akcininkų diskriminacija, reikia konstatuoti, kad ieškovų pirmojoje instancijoje priekaištai dėl tariamos atsakovų pirmojoje instancijoje veiksmų įtakos atitinkamų bankų nemokumui ir dėl to, kad nebuvo pasinaudota administraciniu ar teismo sprendimu siekiant konstatuoti minėtą nemokumą, yra pernelyg netikslūs ir nepakankamai pagrįsti, kad Teisingumo Teismas galėtų vykdyti skundžiamų sprendimų kontrolę. Be to, ši argumentų grupė daugiausia susijusi su faktinių aplinkybių vertinimu. Reikia priminti, kad, remiantis šio sprendimo 128 punkte nurodyta jurisprudencija, tokie vertinimai, išskyrus nagrinėjamų faktinių aplinkybių iškraipymą, kuriuo šioje byloje nesiremiama, negali būti priskirti Teisingumo Teismo kontrolei, kurią jis vykdo, nagrinėdamas apeliacinį skundą.

207 Be to, kalbant apie argumentą, kad pirmojo skundžiamo sprendimo 503 punkte ir antrojo skundžiamo sprendimo 502 punkte Bendrasis Teismas negalėjo savo argumentų grįsti 2013 m. gegužės mėn. TVF ataskaita, reikia paminėti, kad, kaip teisingai pažymėjo Komisija, Bendrasis Teismas rėmėsi tik šia ataskaita, kad pagrįstų savo išvadą, jog Kipro centrinė įstaiga *Co-operative Central Bank* ir atitinkamos kooperatinės kredito įstaigos, skirtingai nei atitinkami bankai, nebuvo nemokumo padėtyje. Tokią išvadą jis padarė minėtuose skundžiamų sprendimų punktuose, remdamasis įrodymais, kurių ieškovai pirmojoje instancijoje neginčija, t. y. pirma, minėtos įstaigos 2013 m. gegužės mėn. pagal „Bazelio sistemos“ trečią ramstį parengto dokumento 3.1 skirsniu, kuriuo siekiama minimalaus nuosavo kapitalo lygio, kad būtų užtikrintas bankų finansinis patikimumas, ir, antra, ECB per posėdį Bendrajame Teisme pateiktais atsakymais, todėl šį argumentą reikia atmesti kaip nereikšmingą.

208 Iš to darytina išvada, kad reikia atmesti aštuntąjį pagrindą.

209 Kadangi visi pagrindai atmesti, reikia atmesti visus ieškovų pirmojoje instancijoje pateiktus apeliacinius skundus.

Dėl ieškinio Bendrajame Teisme

210 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmos pastraipos antrą sakinį Teisingumo Teismas gali, jei panaikina Bendrojo Teismo sprendimą, pats priimti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti.

211 Šis atvejis yra būtent toks.

212 Iš tiesų, pirma, iš šio sprendimo 78–97 punktuose išdėstytų motyvų matyti, kad euro grupė nėra pagal Sutartis įsteigtas Sąjungos subjektas, dėl kurio aktų ar veiksmų galėtų būti pareikštas ieškinys dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą.

213 Taigi reikia pritarti Tarybos nepriimtinumu grindžiamiems prieštaravimams tiek, kiek jie susiję su ieškovų pirmojoje instancijoje bylose C-597/18 P ir C-598/18 P ieškiniais euro grupei.

214 Antra, kiek tai susiję su Sprendimo 2013/236 2 straipsnio 6 dalies b punktu, šio sprendimo 116 punkte buvo pažymėta, kad nors pagal šią nuostatą reikalaujama, kad Kipro Respublika išlaikytų arba tęstų *BoC* neapdraustų indėlių konvertavimą į akcijas, vis dėlto pagal ją Kipro institucijos nepraranda didelės diskrecijos nustatyti konkrečias šio konvertavimo sąlygas. Todėl ieškovų pirmojoje instancijoje dėl šio konvertavimo tariamai patirta žala bet kuriuo atveju kyla ne dėl minėtos nuostatos, o dėl įgyvendinimo priemonių, kurių Kipro Respublika ėmėsi šiam konvertavimui įgyvendinti.

215 Taigi reikia patenkinti Tarybos nepriimtinumu grindžiamus prieštaravimus, susijusius su Sprendimo 2013/236 2 straipsnio 6 dalies b punktu.

216 Darytina išvada, kad ieškovų pirmojoje instancijoje bylose C-597/18 P ir C-598/18 P ieškiniai, kiek jie susiję su euro grupe ir Sprendimo 2013/236 2 straipsnio 6 dalies b punktu, turi būti atmesti kaip nepriimtini.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

217 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas arba jeigu jis yra pagrįstas ir pats Teisingumo Teismas priima galutinį sprendimą byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia šis teismas.

218 Pagal šio Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal to paties reglamento 184 straipsnio 1 dalį, iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo.

219 Šioje byloje, kiek tai susiję su apeliaciniais skundais, pateiktais bylose C-597/18 P ir C-598/18 P, kadangi ieškovai pirmojoje instancijoje šiose bylose pralaimėjo bylą, pagal Tarybos ir Komisijos pateiktus reikalavimus jie turi padengti ne tik savo, bet ir Tarybos bei Komisijos bylinėjimosi išlaidas, patirtas vykstant apeliaciniam procesui ir procesui Bendrajame Teisme.

220 Kiek tai susiję su apeliaciniais skundais, pateiktais bylose C-603/18 P ir C-604/18 P, kadangi Taryba, Komisija ir ECB prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas iš ieškovų pirmojoje instancijoje, o šie pralaimėjo bylą, jie turi padengti ne tik savo, bet ir šių institucijų bylinėjimosi išlaidas, patirtas vykstant apeliaciniam procesui ir procesui Bendrajame Teisme.

221 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 140 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniam procesui pagal to paties reglamento 184 straipsnio 1 dalį, įstojusios į bylą valstybės narės ir institucijos padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Todėl į šias apeliacines bylas įstojusi Suomijos Respublika turi padengti savo bylinėjimosi išlaidas, susijusias su apeliaciniu procesu.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. **Panaikinti 2018 m. liepos 13 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimus *K. Chrysostomides & Co. ir kt. / Taryba ir kt.* (T-680/13, EU:T:2018:486) ir *Bourdouvali ir kt. / Taryba ir kt.* (T-786/14, nepaskelbtas Rink., EU:T:2018:487) tiek, kiek jais buvo atmesti Europos Sąjungos Tarybos pateikti nepriimtinumu grindžiami prieštaravimai, kiek jie susiję šiose bylose pareikštais ieškiniais, nukreiptais prieš euro grupę, ir 2013 m. balandžio 25 d. Tarybos sprendimo 2013/236/ES, skirto Kiprui, dėl specialiųjų priemonių finansiniam stabilumui ir tvariam augimui atkurti, 2 straipsnio 6 dalies b punktą.**

2. **Pirmojoje instancijoje pareikšti ieškiniai bylose T-680/13 ir T-786/14 yra nepriimtini tiek, kiek jie nukreipti prieš euro grupę ir Sprendimo 2013/236 2 straipsnio 6 dalies b punktą.**

3. **Atmesti pagrindinius apeliacinius skundus bylose C-603/18 P ir C-604/18 P.**

4. ***Dr. K. Chrysostomides & Co. LLC*, *Agroton plc*, Joanna ir Kyriaki Andreou, *Bundeena Holding plc*, Henrietta Jindra Burton, *C & O Service & Investment Ltd*, *C. G. Christofides Industrial Ltd*, Phidias Christodoulou, Georgia Phanou-Christodoulou, Christakis Christofides, Theano Chrysafi, Andreas Chrysafis, Dionysios Chrysostomides, Eleni K. ir Eleni D. Chrysostomides, *D & C Construction and Development Ltd*, Chrystalla Dekatris, Constantinos Dekatris, dr. *K. Chrysostomides and Co.*, Emily Dragoumi, Parthenopi Dragoumi, James Droushiotis, *Eastvale Finance Ltd*, Nicos Eliades, Tereza Eliades, *Goodway Alliance Ltd*, Christos Hadjimarkos, *Johnson Cyprus Employees Provident Fund*, *Kalia Georgiou LLC*, *Komposit Ltd*, Platon M. Kyriakides, *L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd*, *Lois Builders Ltd*, Athena Mavronicola-Droushiotis, *Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd*, *Neita International Inc.*, Sophia Nicolatos, *Paris & Barcelona Ltd*, Louiza Patsiou, *Probus Mare Marine Ltd*, *Provident Fund of the Employees of Osel Ltd*, *R.A.M. Oil Cyprus Ltd*, *Steelway Alliance Ltd*, Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, *The Cyprus Phassouri Estates Ltd*, *The Prnses Ltd*, Christos Tsimon, Nafsika Tsimon, *Unienergy Holdings Ltd* ir Julia Justine Jane Woods, taip pat Eleni Pavlikka Bourdouvali, Georgios Bourdouvalis, Nikolina Bourdouvali, *Coal Energy Trading Ltd*, Christos Christofi, Elisavet Christofi, Athanasia Chrysostomou, Sofoklis Chrysostomou, *Clearlining Ltd*, Alan Dimant, *Dodoni Ependyseis Chartofylakou Dimosia Etaireia Ltd*, *Dtek Holding Ltd*, *Dtek Trading Ltd*, *Elma Holdings pcl*, *Elma Properties & Investments pcl*, Agrippinoulla Fragkoudi, Dimitrios Fragkoudis, *Frontal Investments Ltd*, Costas Gavrielides, Eleni Harou, Theodora Hasapopoullou, Gladys Iasonos, Georgios Iasonos, *Jupiter Portfolio Investments pcl*, George Karkousi, *Lend & Seaserve Ltd*, *Liberty Life Insurance pcl*, *Michail P. Michailidis Ltd*, Michalakis Michaelides, Rena Michael Michaelidou, Akis Micromatis, Erginos Micromatis, Harinos Micromatis, Alvinos Micromatis, Plotinos Micromatis, *Nertera Investments Ltd*, Andros Nicolaides, Melina Nicolaides, Ero Nicolaidou, Aris Panagiotopoulos, Nikolitsa Panagiotopoulou, Lambros Panayiotides, Ersi Papaefthymiou, Kostas Papaefthymiou, *Restful Time Co.*, Alexandros Rodopoulos, *Seatec Marine Services Ltd*, *Sofoklis Chrisostomou & Yioí Ltd*, Marinos C. Soteriou, *Sparotin Ltd* ir Miranda bei Myria Tanou padengia savo ir Europos Sąjungos Tarybos bei Europos Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas, susijusias su procesu pirmosios instancijos teisme ir su apeliaciniais skundais bylose C-597/18 P ir C-598/18 P.**

5. ***Dr. K. Chrysostomides & Co. LLC*, *Agroton plc*, Joanna ir Kyriaki Andreou, Henrietta Jindra Burton, *C & O Service & Investment Ltd*, *C. G. Christofides Industrial Ltd*, Christakis Christofides, Theano Chrysafi, Andreas Chrysafis, Dionysios Chrysostomides, Eleni K. ir Eleni D. Chrysostomides, *D & C Construction and Development Ltd*, Chrystalla Dekatris, Constantinos Dekatris, dr. *K. Chrysostomides and Co.*, Emily Dragoumi, Parthenopi Dragoumi, *Eastvale Finance Ltd*, Nicos Eliades, Tereza Eliades, *Goodway Alliance Ltd*, Christos Hadjimarkos, *Johnson Cyprus Employees Provident Fund*, *L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd*, *Lois Builders Ltd*, *Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd*, *Neita International Inc.*, *Paris & Barcelona Ltd*, *Provident Fund of the Employees of Osel Ltd*, *R.A.M. Oil Cyprus Ltd*, *Steelway Alliance Ltd*, Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, *The Cyprus Phassouri Estates Ltd*, Christos Tsimon, Nafsika Tsimon ir Julia Justine Jane Woods, taip pat Eleni Pavlikka Bourdouvali, Georgios Bourdouvalis, Nikolina Bourdouvali, Christos Christofi, Elisavet Christofi, *Clearlining Ltd*, *Dtek Holding Ltd*, *Dtek Trading Ltd*, Agrippinoulla Fragkoudi, Dimitrios Fragkoudis, *Frontal Investments Ltd*, Costas Gavrielides, Eleni Harou, Theodora Hasapopoullou, Gladys Iasonos, Georgios Iasonos, George Karkousi, *Lend & Seaserve Ltd*, *Michail P. Michailidis Ltd*, Michalakis Michaelides, Rena Michael Michaelidou, Andros Nicolaides, Melina Nicolaides, Ero Nicolaidou, Aris Panagiotopoulos, Nikolitsa Panagiotopoulou, Alexandros Rodopoulos, *Seatec Marine Services Ltd* ir Marinos**

C. Soteriou padengia savo ir Europos Sąjungos Tarybos, Europos Komisijos bei Europos Centrinio Banko (ECB) patirtas bylinėjimosi išlaidas, susijusias su procesu pirmosios instancijos teisme ir su apeliaciniais skundais bylose C-603/18 P ir C-604/18 P.

6. Suomijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas, patirtas nagrinėjant šiuos apeliacinius skundus.

Parašai.